

Raport z badania ewaluacyjnego Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego na rok 2019

Opracował Wydział ds. Badań i Analiz
Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi

Łódź, 2019

Spis treści

Wprowadzenie	4
Metody i techniki badań zastosowane na potrzeby badania ewaluacyjnego – skrócony opis	6
Zasady realizacji II edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego – najważniejsze zmiany w odniesieniu do I edycji BOSWŁ.	10
Finansowanie realizacji zadań w ramach BO SWŁ na rok 2019	10
Zgłaszanie projektów zadań do budżetu obywatelskiego.....	11
Zasady oceny projektów zadań zgłoszonych do budżetu obywatelskiego	11
Zasady wyboru zadań do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego	12
Harmonogram działań zrealizowanych w ramach BO SWŁ	14
Komunikacja dotycząca BO SWŁ – źródła informacji skierowanej do mieszkańców województwa i podejmowane działania	17
Ocena spotkań informacyjnych dla mieszkańców	19
Charakterystyka respondentów	20
Źródła informacji o spotkaniu	21
Ocena spotkania.....	21
Atuty i braki spotkania	23
Partycypacja w spotkaniach organizowanych w ramach I edycji BOSWŁ.....	25
Ocena konsultacji z mieszkańcami podczas zgłaszania projektów zadań.....	26
Zakres merytoryczny konsultacji.....	26
Zakres tematyczny konsultacji	27
Ocena kontaktu z pracownikiem dokonującym oceny merytorycznej	30
Ocena modyfikacji zadania w trakcie oceny merytorycznej	31
Ocena spotkań informacyjnych dla autorów projektów.....	32
Charakterystyka respondentów	33
Ocena spotkania informacyjnego	35
Atuty i braki spotkania	37
Partycypacja uczestników spotkań dla autorów w działaniach organizowanych w ramach I edycji BO SWŁ	37
Podsumowanie etapu zgłaszania projektów zadań	39
Zgłaszanie zadań – generator formularzy	39
Powody niekorzystania z generatora formularzy przez autorów projektów zadań	39

Ocena generatora formularzy przez korzystających z niego autorów	41
Weryfikacja formalna i merytoryczna zadań	47
Charakterystyka zadań	49
Charakterystyka autorów zadań	51
Głosowanie mieszkańców	53
Komunikacja organizatorów z autorami	53
Uwagi odnoszące się do form głosowania	53
Struktura osób głosujących i oddanych przez nich głosów	54
Potrzeba tworzenia kolejnych edycji BOSWŁ.....	61
Rekomendacje – podsumowanie	62
Rekomendacje w zakresie komunikacji dotyczące Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego	62
Rekomendacje odnoszące się do procedury zgłaszania propozycji zadań do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego – uwagi do generatora projektów zadań.....	64
Rekomendacje odnoszące się do głosowania na zadania do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego	65

Wprowadzenie

Niniejsza publikacja stanowi efekt procesu ewaluacji drugiej edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego na rok 2019.

Budżet Obywatelski Samorządu Województwa Łódzkiego (dalej nazywane: BO SWŁ lub Budżet Obywatelski) to projekt, któremu przyświeca przekonanie, że mieszkańcy mają prawo do podejmowania decyzji dotyczących wydatkowania środków z budżetu województwa oraz są zdolni do odpowiedzialności za społeczność, w której żyją. Celem przedsięwzięcia jest „większe zaangażowanie mieszkańców w proces kształtowania ich najbliższego otoczenia”¹ poprzez zwiększenie ich wpływu na publiczne wydatki. W praktyce polega ono na wyodrębnieniu części budżetu ze środków pozostających w dyspozycji województwa łódzkiego. O jej przeznaczeniu decydują mieszkańcy poprzez zgłaszanie projektów zadań do sfinansowania i realizacji w ramach tej puli oraz głosowanie na preferowane zadania. Na realizację projektów zgłoszonych przez obywateli województwa łódzkiego w roku 2019 przewidziano 8 000 000 zł.

Samorząd Województwa Łódzkiego na przełomie lat 2018 i 2019 po raz drugi podjął wyzwanie związane z organizacją budżetu partycypacyjnego. Zasady II edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego zostały jednak zmodyfikowane. Na bazie doświadczeń organizacyjnych, ale przede wszystkim w oparciu o opinie i oczekiwania mieszkańców wyrażone w ramach ewaluacji pierwszej edycji BO SWŁ, wprowadzono modyfikacje do regulaminu oraz procesu realizacji przedsięwzięcia. Jeden z rozdziałów niniejszej publikacji poświęcono porównaniu zasad stanowiących ramy pierwszej oraz drugiej edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego.

Przedsięwzięcie to jest nadal doskonalone w celu dostosowania procesu zgłaszania, wyboru i realizacji projektów zadań do wymagań osób zamieszkujących województwo łódzkie, dlatego działaniom merytorycznym w ramach BO SWŁ towarzyszy ewaluacja. Głównym celem badań ewaluacyjnych odnoszących się do drugiej edycji Budżetu Obywatelskiego była ocena różnorodnych form komunikacji organizatorów z mieszkańcami, a także działań podejmowanych w celu ułatwienia partycypacji mieszkańcom oraz weryfikacja procesu głosowania na wspierane projekty zadań.

W pierwszej, technicznej części raportu opisano metody badawcze zastosowane na potrzeby prezentowanych analiz.

Kolejna, merytoryczna część zawiera podsumowanie najważniejszych spośród zasad i procedur realizacji Budżetu Obywatelskiego, które uległy zmianie w stosunku do pierwszej

¹ O Budżecie na: <https://bo.lodzkie.pl/>

edycji. Przedstawiano w niej także harmonogram działań podejmowanych w ramach przedsięwzięcia.

Dalsze części raportu poświęcono analizie realizacji poszczególnych elementów Budżetu Obywatelskiego uwzględniającej opinie i oceny mieszkańców województwa łódzkiego. Ta część raportu została uporządkowana zgodnie z kolejnością działań podejmowanych w ramach przedsięwzięcia. Opisano w niej sposoby komunikacji organizatorów z uczestnikami – osobami głosującymi i autorami propozycji zadań do realizacji. Podsumowano opinie autorów dotyczące dostępnych form wypełniania formularza zgłaszania projektów zadań. Scharakteryzowano zbiorowość autorów oraz zgłaszane przez nich zadania. Zaprezentowano strukturę osób głosujących w ramach II edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego. Odniesiono się także do oceny mieszkańców dotyczącej zasadności organizowania Budżetu Obywatelskiego na poziomie Samorządu Województwa.

W poszczególnych rozdziałach, na bazie wyników analiz opinii interesariuszy, wskazano zalecenia i wskazówki, których wdrożenie w kolejnych latach może przyczynić się do usprawnienia procesu realizacji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego.

W ostatniej części opracowania podsumowano rekomendacje.

Metody i techniki badań zastosowane na potrzeby badania ewaluacyjnego – skrócony opis

Badanie ewaluacyjne II edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego łączyło elementy ewaluacji *on-going* (realizowanej w trakcie trwania poszczególnych etapów) oraz ewaluacji *ex-post* (realizowanej po zakończeniu poszczególnych działań).

W celu opisu zastosowanych procedur i scharakteryzowania przebiegu BO SWŁ na 2019 rok zastosowano metodę **analizy danych zastanych** (inaczej: *analizy desk research*). Analizy bazowały na zestawie dokumentów, komunikatów i informacji publikowanych na stronie internetowej bo.lodzkie.pl.

Podobnie jak w badaniu weryfikującym przebieg pierwszej edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego, ocena procedur oraz organizacji procesu realizacji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego na rok 2019 dokonana została w oparciu o różnorodne **metody pozyskiwania danych**. Ogólnie sformułowanym celem ich zastosowania było uzyskanie opinii interesariuszy – osób zaangażowanych w przedsięwzięcie, reprezentujących kategorie, które wspólnie tworzą populację badaną. Są to:

- **autorzy zadań**, czyli mieszkańcy województwa łódzkiego, którzy zgłosili propozycje zadań do realizacji w ramach BO SWŁ na 2019 rok,
- **głosujący**, czyli mieszkańcy województwa łódzkiego, którzy zagłosowali na propozycje zadań,
- **osoby zainteresowane**, czyli osoby zamieszkujące województwo łódzkie, które korzystały ze spotkań informacyjnych dotyczących BO SWŁ na 2019 rok, organizowanych w kwietniu 2018 roku. Z tej grupy mogli (ale nie musieli) rekrutować się zarówno autorzy zadań, jak i głosujący.
- **organizatorzy**, czyli pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego zaangażowani w działania realizowane w ramach BO SWŁ na 2019 rok.

W ramach procesu ewaluacyjnego zastosowano następujące metody i techniki gromadzenia materiału:

- **ewaluacyjne ankiety rozdawane (badanie mieszkańców województwa łódzkiego)**

Podczas 23 spotkań informacyjno-promocyjnych dotyczących BO SWŁ, które zostały zorganizowane między 4 a 26.04.2018 roku przeprowadzono badanie ewaluacyjne z obecnymi podczas wydarzenia mieszkańcami regionu. Zastosowano ankiety papierowe rozdawane

do samodzielnego wypełnienia. Uczestnicy, po zakończeniu spotkań, zostali poproszeni o ocenę aspektu technicznego, organizacyjnego i merytorycznego wydarzenia.

W badaniu wzięło udział łącznie 135 respondentów, w tym: 63 osoby z subregionu zachodniego, 30 osób z subregionu wschodniego, 23 osoby z subregionu północnego, 12 osób z subregionu południowego oraz 7 osób z miasta Łodzi².

- **ewaluacyjne ankiety rozdawane (badanie autorów projektów zadań dopuszczonych do głosowania w ramach BO SWŁ na 2019 rok)**

Podczas spotkania informacyjnego, przeznaczonego dla autorów projektów zadań dopuszczonych do głosowania w ramach BO SWŁ na 2019 rok, które odbyło się 22.09.2018 roku, przeprowadzono badanie ewaluacyjne z zastosowaniem ankiet papierowych, rozdawanych do samodzielnego wypełnienia. Spośród 38 autorów obecnych podczas spotkania, w badaniu udział wzięły 34 osoby. Pytania zawarte w ankiecie odnosiły się do warstwy technicznej, organizacyjnej i merytorycznej ocenianego wydarzenia.

- **analiza danych pozyskanych w toku konsultacji z mieszkańcami województwa łódzkiego oraz wywiad grupowy – panel dyskusyjny z udziałem pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa łódzkiego**

Pracownicy Urzędu Marszałkowskiego i jego jednostek organizacyjnych w okresie od 11.04.2018 r. do 28.05.2018 r. udzielali konsultacji telefonicznych na potrzeby mieszkańców zainteresowanych zgłaszaniem projektów zadań do realizacji w ramach BO SWŁ na 2019 r. W celu uzyskania systematycznej wiedzy na temat potrzeb informacyjnych oraz trudności mieszkańców regionu w zakresie opracowywania i zgłaszania projektów zadań, pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa łódzkiego zaangażowani w proces konsultacji dokumentowali ich przebieg poprzez notowanie i kodowanie stworzonych notatek według listy poszukiwanych informacji. Utrwalano oraz poddawano kodowaniu wyłącznie informacje dotyczące: charakteru i lokalizacji konsultowanego projektu zadania oraz zakresu tematycznego konsultacji.

² Na potrzeby realizacji II edycji BO SWŁ wyodrębniono następujące subregiony:

- a) północny, obejmujący powiaty: kutnowski, łęczycki, łowicki i zgierski;
- b) wschodni, obejmujący miasto na prawach powiatu Skierniewice oraz powiaty: brzeziński, łódzki wschodni, opoczyński, rawski, skierniewicki, tomaszowski;
- c) południowy, obejmujący miasto na prawach powiatu Piotrków Trybunalski oraz powiaty: bełchatowski, piotrkowski i radomski;
- d) zachodni, obejmujący powiaty: łaski, pabianicki, pajęczański, poddębicki, sieradzki, wieluński, wieruszowski, zduńskowolski;
- e) miasto na prawach powiatu Łódź.

Badaniem objęto treść 232 konsultacji telefonicznych z udziałem mieszkańców zainteresowanych zgłaszaniem projektów zadań do realizacji w ramach BO SWŁ na 2019 r.

Wyniki ilościowych analiz baz danych stworzonych w toku konsultacji telefonicznych pogłębiono podczas wywiadu grupowego – panelu dyskusyjnego z udziałem pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, który odbył się po zakończeniu procesu konsultacji. Dyskusja dotyczyła charakteru i zakresu tematycznego konsultowanych projektów oraz konsultowanych trudności.

- **wywiad kwestionariuszowy zapośredniczony przez telefon (CATI) o średnim stopniu standaryzacji**

W dniach od 31.01.2019 r. do 15.02.2019 r. zostało przeprowadzone badanie CATI (krótkie telefoniczne badanie ankietowe) z autorami projektów zadań do realizacji w ramach BO SWŁ na 2019 rok, którzy nie zdecydowali się na skorzystanie z generatora³ podczas wypełniania formularzy projektowych. Zbiorowość ta liczyła 102 osoby, co stanowi 56% wszystkich autorów zadań biorących udział w drugiej edycji BO SWŁ. W badaniu udział wzięło 81 respondentów.

Na potrzeby badania zastosowano kwestionariusz składający się z 4 pytań w tym: 3 pytań zamkniętych i 1 pytania otwartego. Pytania odnosiły się do znajomości przez respondentów narzędzia jakim jest generator formularzy, powodów rezygnacji z zastosowania generatora w procesie przygotowywania formularza zgłaszania zadań do realizacji w ramach drugiej edycji BO SWŁ oraz zainteresowania zastosowaniem narzędzia w kolejnych edycjach.

- **zogniskowany wywiad grupowy (FGI)**

W dniu 06.02.2019 r. odbył się zogniskowany wywiad grupowy (FGI) z udziałem autorów, którzy opisali swój projekt zadania z pomocą generatora formularzy. Zaproszenia do udziału w sesji przekazywano autorom w formie mailowej oraz podczas rozmów telefonicznych. W spotkaniu wzięło udział 9 osób. Grupa fokusowa obejmowała zarówno autorów projektów, które zakwalifikowały się do realizacji, jak i takich, które nie otrzymały wystarczającej do realizacji liczby głosów. Wśród uczestników spotkania znaleźli się autorzy, którzy w 2018 roku po raz pierwszy przygotowywali swoją propozycję zadania do realizacji w ramach BO SWŁ, jak i osoby, które były autorami propozycji zadań zgłaszanych zarówno podczas drugiej jak i pierwszej edycji przedsięwzięcia.

³ Generator formularzy zgłaszania projektów zadań do zrealizowania w ramach Budżetu Obywatelskiego na rok 2019 stanowił internetowe narzędzie pomocnicze przy wypełnianiu formularza zgłoszeniowego projektu w ramach BO SWŁ na rok 2019. Pomagał w prawidłowym wypełnieniu formularza zgłoszeniowego (np. w zakresie wypełnienia obowiązkowych pól, zachowania wymaganej liczby wyrazów, szacowania kosztów). Nie posiadał funkcjonalności umożliwiającej wysłanie wypełnionego dokumentu drogą internetową.

Dyskusja trwała nieco ponad 90 minut i przeprowadzona została według scenariusza podzielonego na trzy główne części. Pierwsza dotyczyła procesu zgłaszania propozycji zadań do realizacji w ramach BO SWŁ – autorzy podczas sesji odtworzyli jego etapy. Druga, kluczowa część, miała na celu analizę poszczególnych elementów generatora formularzy oraz ocenę jego funkcjonalności, a także wykrycie elementów wymagających modyfikacji. Na jej potrzeby prezentowano uczestnikom poszczególne moduły generatora oraz jego funkcjonalności, w celu pozyskania ocen i opinii odnoszących się do wszystkich wymagających udoskonalenia elementów narzędzia. Ostatnia część – podsumowująca, miała na celu omówienie wniosków i uwag odnoszących się do aspektów Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego innych, niż sam proces przygotowania projektów zadań.

W efekcie realizacji badania z użyciem wyżej wymienionych technik uzyskano ocenę drugiej edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego, jak również zestaw zaleceń i rekomendacji do wdrożenia w kolejnych edycjach przedsięwzięcia.

Zasady realizacji II edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego – najważniejsze zmiany w odniesieniu do I edycji BOSWŁ.

Zasady realizacji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego na rok 2019 zostały odtworzone w niniejszym rozdziale na podstawie Regulaminu Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego (dalej BO SWŁ)⁴. Rozdział zawiera opis i ocenę zmian ze strony interesariuszy na podstawie wyników analizy *desk research* oraz badań ewaluacyjnych.

Finansowanie realizacji zadań w ramach BO SWŁ na rok 2019

Zgodnie z regulaminem BO SWŁ na 2019 rok kwota, która została przeznaczona na realizację zadań w ramach Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego na 2019 r. wyniosła minimum 8 000 000,00 zł. Formalnie została ona dookreślona w Budżecie Województwa Łódzkiego na rok 2019 przyjętym Uchwałą nr III/43/19 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 29 stycznia 2019 roku w sprawie uchwalenia budżetu Województwa Łódzkiego na 2019 rok. Kwota ta była o 3 mln zł wyższa niż w I edycji BO SWŁ.

Środki na realizację zadań w ramach budżetu obywatelskiego zostały podzielone na sześć pul: pulę wojewódzką i 5 pul subregionalnych. Pula wojewódzka została po raz pierwszy zaproponowana w bieżącej, ewaluowanej edycji BO SWŁ. Jej wartość wyniosła ¼ ogółu środków, tj. 2 mln zł. Objęła ona całe Województwo i została przeznaczona na realizację zadań przeznaczonych dla wszystkich mieszkańców, niezależnie od zamieszkiwanego subregionu. Wprowadzono również szacunkową wartość jednego, zgłoszonego przez mieszkańców zadania wojewódzkiego, która musiała zmieścić się w przedziale pomiędzy 100 000,00 zł a 500 000,00 zł. Pule subregionalne wyniosły łącznie ¾ ogółu środków, tj. 6 mln zł. Zostały one przeznaczone na realizację zadań o jednostkowej wartości mieszczącej się w przedziale między 10 000,00 zł a 300 000,00 zł zlokalizowanych w pięciu subregionach województwa: północnym, wschodnim, południowym, zachodnim i miasta Łodzi. Udział kosztów rocznego utrzymania każdego zrealizowanego zadania, analogicznie do I edycji budżetu obywatelskiego, nie mógł przekraczać 10% kwoty przeznaczonej na jego realizację.

Sposób dystrybucji środków do wykorzystania w ramach poszczególnych pul uległ zmianie w stosunku do obowiązującego podczas poprzedniej edycji BO SWŁ. W pierwszej edycji BO SWŁ obowiązywał równy podział zasobów finansowych pomiędzy subregiony. W ramach drugiej odsłony BO SWŁ środki rozdysponowano pomiędzy subregiony na podstawie algorytmu, który

⁴ Regulamin został przyjęty Uchwałą Nr XLVII/621/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 27.02.2018 r. w sprawie ustalenia zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami województwa dotyczących budżetu obywatelskiego

uwzględniał udział łącznej liczby mieszkańców powiatów wchodzących w skład subregionu w stosunku do liczby mieszkańców Województwa oraz udział łącznego obszaru powiatów wchodzących w skład subregionu w stosunku do obszaru Województwa. Opisany algorytm został wypracowany w oparciu o sugestie zgłaszane przez mieszkańców.

Uczestnicy zogniskowanego wywiadu grupowego (autorzy zadań) zorganizowanego w ramach ewaluacji drugiej edycji BO SWŁ zaproponowali modyfikację podziału środków przeznaczonych na realizację zadania w danym subregionie. Zasugerowano wyodrębnienie puli przeznaczonej na projekty „miękkie” oraz takiej, w ramach której możliwa byłaby realizacja zadań inwestycyjnych.

Zgłaszanie projektów zadań do budżetu obywatelskiego

W regulaminie BO SWŁ na 2019 poszerzono katalog własności wykluczających projekty zadań z rywalizacji o finansowanie. Wśród typów zadań niedopuszczonych do ubiegania się o środki z budżetu obywatelskiego znalazły się: imprezy masowe, kolejne edycje wydarzeń cyklicznych, działania obejmujące wyłącznie sporządzenie dokumentacji projektowo-kosztorysowej lub dokumentacji projektowo-kosztorysowej wraz z nadzorem inwestorskim.

Zasady oceny projektów zadań zgłoszonych do budżetu obywatelskiego

W II edycji BO SWŁ formularz zgłoszenia projektu zadania nie podlegał uzupełnieniu w czterech przypadkach, gdy:

- nie zawierał wymaganych danych kontaktowych zgłaszającego,
- został złożony przed rozpoczęciem lub po upływie wyznaczonego terminu,
- koszt realizacji był niższy niż 10 000,00 zł lub wyższy niż 500 000,00 zł;
- koszt rocznego utrzymania przekraczał 10% kwoty przeznaczonej na jego realizację.

W regulaminie dodano zapis zezwalający na wycofanie projektu zadania przez zgłaszającego w trakcie oceny formalnej i merytorycznej.

Zgłaszający w II edycji BO SWŁ mógł również uzupełnić braki formalne, uzgodnić zmiany zakresu projektu zadania, wyrazić zgodę na zakwalifikowanie projektu do innej puli i złożyć oświadczenie o wycofaniu projektu nie tylko w formie pisemnej, ale także w formie elektronicznej, bez konieczności załączania skanu podpisanego dokumentu.

W BO SWŁ na 2019 rok wprowadzono także możliwość wniesienia przez zgłaszającego odwołania od decyzji o niedopuszczeniu projektu do głosowania do Zarządu Województwa Łódzkiego. Z odwołaniami zapoznawała się i opiniowała je w drodze głosowania Kapituła

ds. oceny projektów. Kapituła powołana została przez Zarząd Województwa Łódzkiego. W jej skład w drugiej edycji budżetu obywatelskiego wchodził:

1) po jednym przedstawicielu następujących komisji Sejmiku Województwa Łódzkiego:

- a) Komisji Budżetu i Finansów,
- b) Komisji Kontaktów z Zagranicą i Współpracy Regionalnej,
- c) Komisji Nauki, Kultury i Sportu,
- d) Komisji Ochrony Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej,
- e) Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska,
- f) Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki i Bezpieczeństwa;

2) po jednym przedstawicielu wskazanym przez kluby radnych.

Zarząd Województwa Łódzkiego rozpatrywał odwołania od decyzji o niedopuszczeniu projektu do głosowania i przyjmował ostateczną listę zadań dopuszczonych do głosowania oraz listę zadań niedopuszczonych do głosowania (wraz z uzasadnieniem) z uwzględnieniem podziału na pule.

Zasady wyboru zadań do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego

Mieszkańcy województwa mogli oddać głosy na jedno zadanie wojewódzkie oraz na trzy zadania subregionalne. Każda osoba mogła dokonać wyboru spośród wszystkich projektów reprezentujących różne subregiony. Reguła ta stanowi efekt zmian uwzględniających sugestie uczestników pierwszej edycji BO SWŁ. W pierwszej odsłonie budżetu obywatelskiego każdy mieszkaniec mógł mieć możliwość oddania głosu na trzy zadania rywalizujące o środki w ramach jednej, tej samej puli subregionalnej.

Tabela 1 Podsumowanie zmian wprowadzonych do regulaminu BO SWŁ

Porównanie zapisów regulaminu BO SWŁ w ramach I i II edycji		
lp.	I edycja BO SWŁ (na 2018 r.)	II edycja BO SWŁ (na 2019 r.)
1	przewidywana kwota środków finansowych przeznaczona na BO:	
	5 000 000,00 zł	8 000 000,00 zł
2	pule środków	

	- odrębne dla pięciu subregionów	- odrębne na pięciu subregionów, przy czym powiat łódzki wschodni został przeniesiony z puli subregionu południowego do subregionu wschodniego - dodano pulę wojewódzką
3	podział środków	
	- kwota środków podzielona w równych częściach na subregiony	- podział środków: 1/4 ogółu środków przeznaczona na zadania wojewódzkie, 3/4 środków przeznaczone na zadania subregionalne, przy czym środki na pulę subregionalną są dzielone w następujący sposób: 1/2 ogółu środków przeznaczonych na realizację zadań w ramach budżetu obywatelskiego stanowi kwota uwzględniająca udział łącznej liczby mieszkańców powiatów wchodzących w skład subregionu w stosunku do liczby mieszkańców Województwa, a 1/4 ogółu środków – kwota uwzględniająca udział łącznego obszaru powiatów wchodzących w skład subregionu w stosunku do obszaru Województwa.
4	koszt realizacji zadania	
	- szacunkowa wartość zgłaszanego zadania nie może być niższa niż 10 000,00 zł, ani wyższa niż 300 000,00 zł	- szacunkowy koszt realizacji zadania wojewódzkiego nie może być niższy niż 100 000,00 zł ani wyższy niż 500 000,00 zł, a zadania subregionalnego nie może być niższy niż 10 000,00 zł ani wyższy niż 300 000,00 zł
5	głosowanie	
	- głosować można na maksymalnie 3 zadania, przy czym głosy te można oddać na zadania z wybranego (jednego) subregionu (może to być inny subregion niż subregion zamieszkania głosującego)	- głosować można na 1 zadanie wojewódzkie i 3 zadania subregionalne, przy czym można oddać głos na zadania zgłoszone w ramach różnych pul subregionalnych
6	inne wprowadzone zmiany	

		- wykluczono możliwość zgłaszania projektów zadań polegających na: zorganizowaniu imprezy masowej, sfinansowaniu kolejnej edycji wydarzenia cyklicznego oraz obejmujących wyłącznie sporządzenie dokumentacji projektowej
		- dopuszczono wycofanie projektu przez zgłaszającego w toku weryfikacji formalnej i merytorycznej
		- dopuszczono uzupełnienie braków formalnych, uzgodnienie zmian zakresu projektu, wyrażenie zgody na zakwalifikowanie projektu do innej puli i złożenie oświadczenia o wycofaniu projektu za pośrednictwem poczty elektronicznej bez konieczności wysyłania skanu z podpisem
		- wprowadzono procedurę odwołania od decyzji o niedopuszczeniu projektu do głosowania – odwołania rozpatruje Zarząd Wł

Źródło: opracowanie własne na podstawie Regulaminów Budżetów Obywatelskich Samorządu Województwa Łódzkiego uchwalonych w latach 2017 i 2018.

Harmonogram działań zrealizowanych w ramach BO SWŁ

Regulamin Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego został uchwalony przez Sejmik Województwa Łódzkiego dnia 27.02.2018 r.

W dniach 4-26.04.2018 r. zorganizowano 23 spotkania informacyjne dla mieszkańców województwa łódzkiego.

W subregionie północnym odbyły się cztery spotkania:

- w powiecie zgierskim – w Zgierzu – 11.04.2018 r.
- w powiecie kutnowskim – w Kutnie – 13.04.2018 r.
- w powiecie łęczyckim – w Łęczycy – 18.04.2018 r.
- w powiecie łowickim – w Łowiczu – 25.04.2018 r.

W subregionie wschodnim odbyło się sześć spotkań:

- w powiecie opoczyńskim – w Opocznie – 12.04.2018 r.
- w powiecie Miasto Skierniewice – w Skierniewicach – 16.04.2018 r.
- w powiecie łódzkim wschodnim – w Rzgowie – 16.04.2018 r.
- w powiecie tomaszowskim – w Tomaszowie Mazowieckim – 17.04.2018 r.
- w powiecie brzezińskim – w Brzezinach – 23.04.2018 r.

- w powiecie rawskim – w Rawie Mazowieckiej – 24.04.2018 r.

W subregionie południowym odbyły się trzy spotkania:

- w powiecie radomskim – w Radomsku – 10.04.2018 r.
- w powiecie bełchatowskim – w Bełchatowie – 17.04.2018 r.
- w powiecie piotrkowskim – w Piotrkowie Trybunalskim – 26.04.2018 r.

W subregionie zachodnim odbyło się osiem spotkań:

- w powiecie łaskim – w Łasku – 04.04.2018 r.
- w powiecie pabianickim – w Pabianicach – 05.04.2018 r.
- w powiecie wieruszowskim – w Wieruszowie – 06.04.2018 r.
- w powiecie zduńskowolskim – w Zduńskiej Woli – 09.04.2018 r.
- w powiecie poddębickim – w Poddębicach – 11.04.2018 r.
- w powiecie wieluńskim – w Wieluniu – 12.04.2018 r.
- w powiecie pajęczańskim – w Pajęcznie – 19.04.2018 r.
- w powiecie sieradzkim – w Sieradzu – 20.04.2018 r.

W subregionie Miasto Łódź odbyły się dwa spotkania:

- w Łodzi – 07.04.2018 r. oraz 21.04.2018 r.

Harmonogram realizacji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego na rok 2019 przyjęto uchwałą Zarządu Województwa Łódzkiego nr 531/18 z dnia 9.04.2018 r. Jego zaktualizowaną formę podjęto natomiast uchwałą Zarządu Województwa Łódzkiego nr 720/18 z dnia 15.05.2018 r. W ramach harmonogramu uwzględnione zostały następujące etapy realizacji budżetu obywatelskiego w roku 2018:

Wykres 1 Harmonogram realizacji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego na rok 2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Zarządu Województwa Łódzkiego nr 720/18 z dnia 15.05.2018 r.

Komunikacja dotycząca BO SWŁ – źródła informacji skierowanej do mieszkańców województwa i podejmowane działania

Organizatorzy drugiej edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego udostępnili następujące formy przekazywania mieszkańcom informacji na temat przedsięwzięcia:

- strona internetowa (bo.lodzkie.pl) skierowana do wszystkich mieszkańców województwa łódzkiego,
- spotkania informacyjne dotyczące BO SWŁ skierowane do wszystkich mieszkańców województwa łódzkiego,
- konsultacje (telefoniczne, za pośrednictwem poczty e-mail oraz osobiste) pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego przeznaczone dla osób zgłaszających projekty zadań o realizacji,
- możliwość kontaktu autorów z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego na etapie oceny formalnej i merytorycznej projektów zadań,
- spotkania informacyjne przeznaczone dla autorów projektów zadań, które pozytywnie przeszły etap oceny formalnej i merytorycznej oraz zostały rekomendowane do głosowania,
- mailing skierowany do autorów projektów zadań poddanych pod głosowanie mieszkańców.

Niniejszy rozdział został poświęcony opisowi i ocenie poszczególnych, wymienionych wyżej, form komunikacji organizatorów z uczestnikami BO SWŁ na 2019 r.

Strona internetowa bo.lodzkie.pl

Strona internetowa Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego podzielona została na pięć sekcji:

- AKTUALNOŚCI
- O BUDŻECIE
- DO POBRANIA
- KONTAKT
- FAQ

Część zawierająca **Aktualności** jest dominującą na stronie internetowej. W odniesieniu do drugiej edycji BO SWŁ, w okresie od 28.02.2018 roku do 29.11.2018 roku opublikowano w jej ramach 15 komunikatów.

Pierwsza informacja odnosząca się do BO SWŁ na rok 2019 dotyczyła zmian w regulaminie, ostatnia natomiast wyników głosowania i listy projektów zadań przekazanych do realizacji.

Sekcja zatytułowana „**O BUDŻECIE**” zawiera syntetyczny opis celu organizacji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego, a także podsumowanie najistotniejszych ustaleń regulaminu.

Spis reguł jest dostępny w sekcji pn. „**DO POBRANIA**”. Oprócz regulaminu użytkownicy znajdą tam również m.in. harmonogram realizacji BO SWŁ na dany rok, listę punktów do głosowania, wzór karty do głosowania, zestaw materiałów informacyjno-promocyjnych, pomoce służące upowszechnianiu przez autorów informacji na temat zgłaszanego projektu.

Wszelkie wątpliwości mieszkańcy mogą rozwiązać w sekcji pn. „**FAQ**” zawierającej listę najistotniejszych pytań dotyczących BO SWŁ, wraz z odpowiedziami. Sekcja pn. „**KONTAKT**” zawiera formularz kontaktowy dla mieszkańców oraz dane teleadresowe organizatorów przedsięwzięcia.

Ocena strony internetowej

Podczas sesji fokusowej autorzy zadań zwracali uwagę na to, że sposób prezentacji treści na stronie internetowej bo.lodzkie.pl nie jest w wystarczającym stopniu intuicyjny oraz przystępny. Ocenę tę odnoszono do miejsc publikacji treści, które mogą stanowić merytoryczne wsparcie dla autorów w procesie opisywania propozycji zadania do realizacji. Publikowanie istotnych informacji/dokumentów, np. kosztorysów, we wpisach „AKTUALNOŚCI” nie sprzyja łatwemu do nich dotarciu. Wielość opublikowanych dokumentów w zakładce „DO POBRANIA” z kolei utrudnia odbiorcom orientację w zakresie opracowań i zapisów, które są priorytetowe – „obowiązkowe” do uwzględnienia na poszczególnych etapach zaangażowania w Budżet Obywatelski. Jest to utrudnienie dostrzegalne zwłaszcza w szczególnych sytuacjach: wypełniania formularzy zgłaszania zadań w krótkim czasie, gdy autor nie dysponuje czasem na dokładną analizę udostępnionych dokumentów. Badani omawiali tę kwestię w następujący sposób:

„[Na stronie z dokumentami do pobrania] nie powinno być żadnych innych stron, niż te, które są niezbędne do napisania projektu. (...) Ilość linków, odnośników, (...) nie pomaga.”

Rekomendowane jest zatem wyróżnienie najistotniejszych, kluczowych informacji, tzw. „niezbędnego minimum” zaleceń regulujących proces wypełniania i wysyłania formularza zgłaszania projektu zadania oraz dodatkowych, pomocniczych informacji, które mogą stanowić wsparcie w poprawnym przygotowaniu projektu zadania, ale nie zawierają podstawowych, kluczowych zaleceń. Inną formą uporządkowania publikowanych dokumentów mogłaby być kategoryzacja plików, podział na sekcje zgodnie z ich funkcjami lub przeznaczeniem (np. na informacje przeznaczone dla głosujących i autorów lub odnoszące się do poszczególnych

etapów realizacji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego, np. do opisu projektu, lokalizacji zadania, szacowania kosztów zadania, konsultacji projektu, promocji projektu, głosowania na zadania)

Wśród treści i informacji, do których dostęp z perspektywy badanych autorów jest priorytetowy znajdują się:

- najważniejsze zapisy regulaminu, precyzujące ramy i ograniczenia, które stanowią o poprawności składanych propozycji zadań do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego;
- interpretacje odnoszące się do pojęcia „imprezy cyklicznej”, której realizacja nie jest możliwa w ramach Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego;

Wątpliwości badanych odnoszą się do sytuacji, w których mieszkańcy zechcieliby ponownie zabiegać o finansowanie ze środków Samorządu Województwa Łódzkiego kolejnej edycji wydarzenia, wcześniej zrealizowanego w ramach jednej z poprzedzających edycji BO SWŁ.

Inną, rodzącą pytania sytuacją, przytoczoną przez uczestników sesji fokusowej, jest chęć zorganizowania wydarzenia, stanowiącego dodatkowy element cyklicznej imprezy (np. spotkania z autorem podczas dorocznego festiwalu sztuki). Przytoczone przykłady stanowią silne poparcie dla rekomendowanego publikowania interpretacji czy też translacji na język praktyk i przykładów niektórych spośród zapisów regulaminu.

- przykładowe, wypełnione formularze zgłaszania zadań, które pozytywnie przeszły etap oceny formalnej i merytorycznej lub zostały oddane do realizacji;
- odpowiedzi w zakresie struktury niezbędnych kosztów, „obowiązkowych” elementów składowych najczęściej zgłaszanych typów zadań.

Badani sygnalizowali również wątpliwości dotyczące cenników, wartości poszczególnych usług zawartych w przykładowych kosztorysach przekazywanych autorom przez organizatorów w formie pomocy. Wspomniane wątpliwości wiążą się z brakiem rozeznania odnośnie do źródeł i sposobów wyceny poszczególnych pozycji w kosztorysach. Jest to zatem wątek wart omówienia lub objaśnienia w ramach komunikacji zasad organizacji kolejnych edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego.

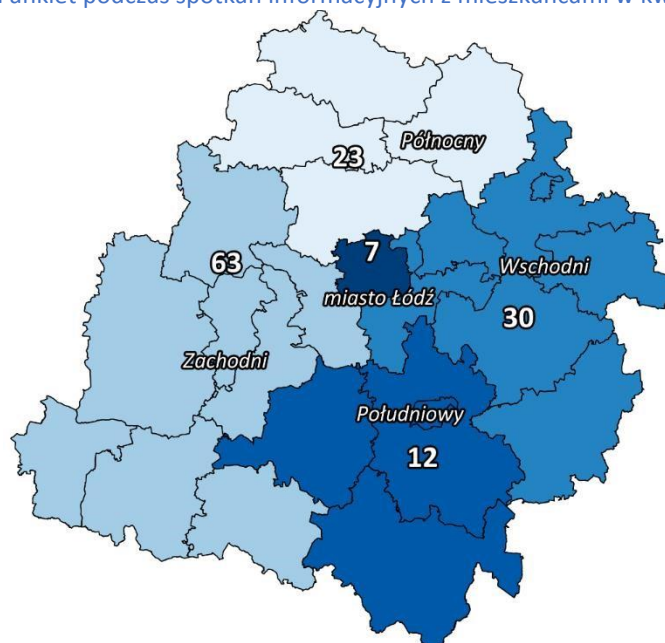
Ocena spotkań informacyjnych dla mieszkańców

Mieszkańcy regionu mieli możliwość uczestnictwa w 23 spotkaniach dotyczących realizacji BO SWŁ na 2019 r. organizowanych w kwietniu 2018 roku w powiatach województwa łódzkiego.

Po zakończeniu spotkań zostali oni poproszeni o wypełnienie ankiety ewaluacyjnej (w formie ankiety papierowej, rozdawanej, przeznaczonej do samodzielnego wypełnienia). W badaniu

wzięło udział łącznie 135 respondentów. Ich liczbę w poszczególnych subregionach przedstawiono na rysunku poniżej:

Rysunek 1 Liczba wypełnionych ankiet podczas spotkań informacyjnych z mieszkańcami w kwietniu 2018 r.

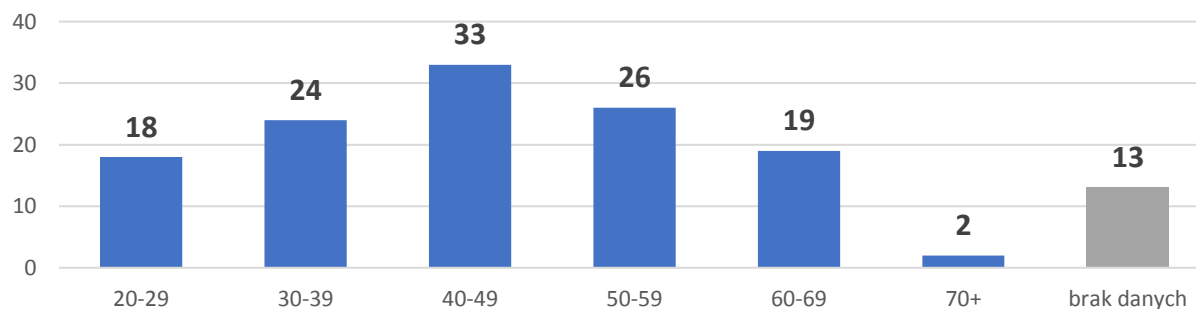

Źródło: opracowanie własne.

Charakterystyka respondentów

Większość uczestników spotkań, którzy wypełnili ankietę, stanowili mężczyźni (53% spośród 132 osób, które wskazały w ankiecie swoją płeć). Rok swojego urodzenia wskazało 122 respondentów. Na podstawie ich odpowiedzi można stwierdzić, że najliczniejsza grupa wiekowa wśród uczestników to osoby w wieku pomiędzy 40 a 49 lat (27%). Najmłodsza osoba, która wypełniła ankietę miała 20 lat, a najstarsza 71 lat. Na poniższym wykresie zaprezentowano szczegółowe dane dotyczące wieku badanych.

Wykres 2 Liczba respondentów w podziale na poszczególne grupy wieku (n=135)

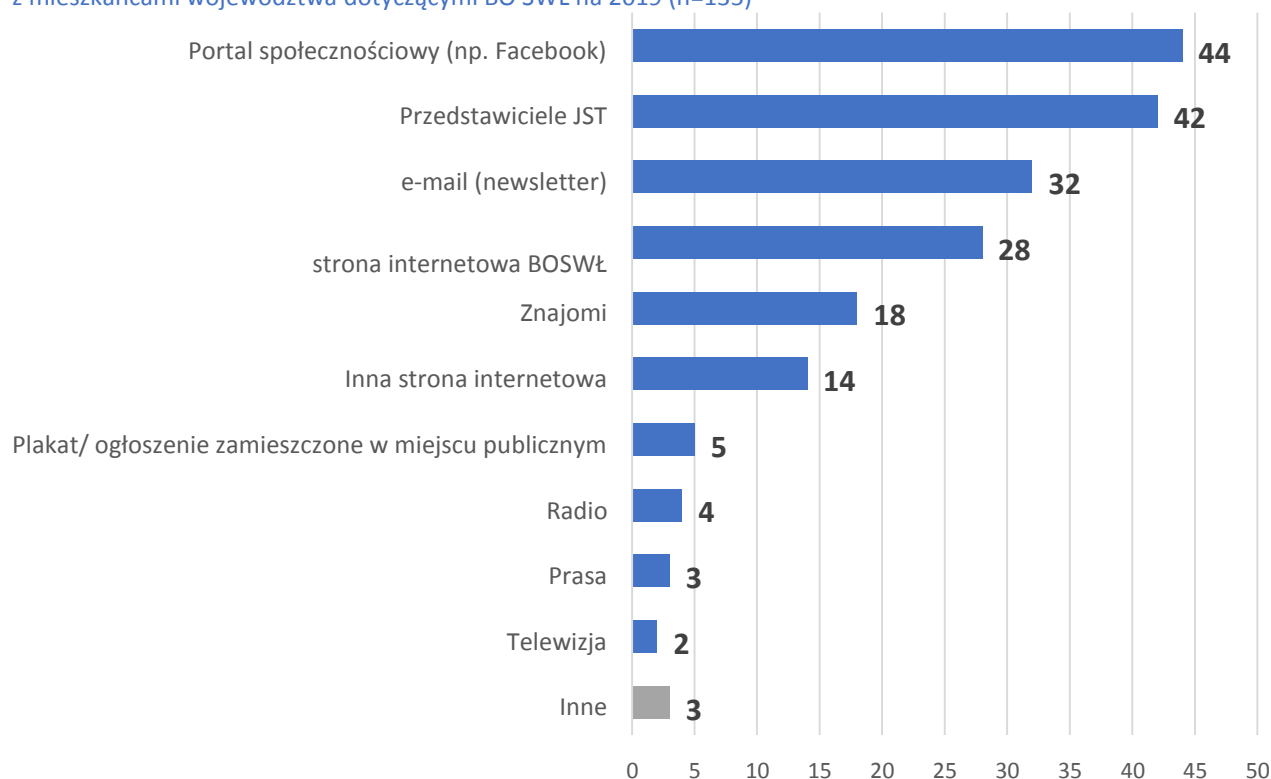

źródło: opracowanie własne.

Źródła informacji o spotkaniu

Respondenci najczęściej deklarowali, że dowiedzieli się o spotkaniu informacyjnym z portali społecznościowych (33% odpowiedzi) oraz od przedstawicieli JST (31% odpowiedzi). Około 1/4 osób pozyskała informacje z newslettera „NGO w Łódzkiem”, a ok. 1/5 ze strony internetowej BO SWŁ. W dalszej kolejności mieszkańcy dowiadywali się o spotkaniach od znajomych, z innych stron internetowych (najczęściej ze strony powiatu, w którym organizowano spotkanie) oraz plakatów i ogłoszeń w miejscach publicznych. Pojedyncze osoby wskazały jako Źródło wiedzy radio, prasę, telewizję i inne źródła takie jak: forum organizacji pozarządowych, korespondencję pocztową, wiadomość sms czy pracodawcę.

Wykres 3 Liczba respondentów korzystających z poszczególnych źródeł wiedzy o spotkaniach informacyjnych z mieszkańcami województwa dotyczącymi BO SWŁ na 2019 (n=135)

* dane nie sumują się do 135, gdyż jedna osoba mogła wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

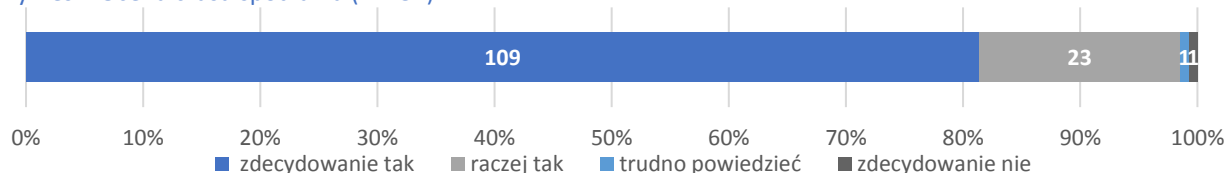
Źródło: opracowanie własne.

Ocena spotkania

W ramach ewaluacji, mieszkańcy zostali poproszeni o wyrażenie opinii na temat czasu przeznaczonego na spotkanie, osoby prowadzącej, materiałów informacyjnych, lokalizacji i miejsca spotkania oraz sposobu jego organizacji.

Zdecydowana większość respondentów (132 z 134 osób) pozytywnie oceniła czas trwania spotkania (*odpowiedź „zdecydowanie tak” lub „tak” na stwierdzenie: „czas przeznaczony na dzisiejsze spotkanie był wystarczający”*). Jedna osoba nie była pewna odpowiedzi, a jedna zdecydowanie nie zgodziła się z tym stwierdzeniem.

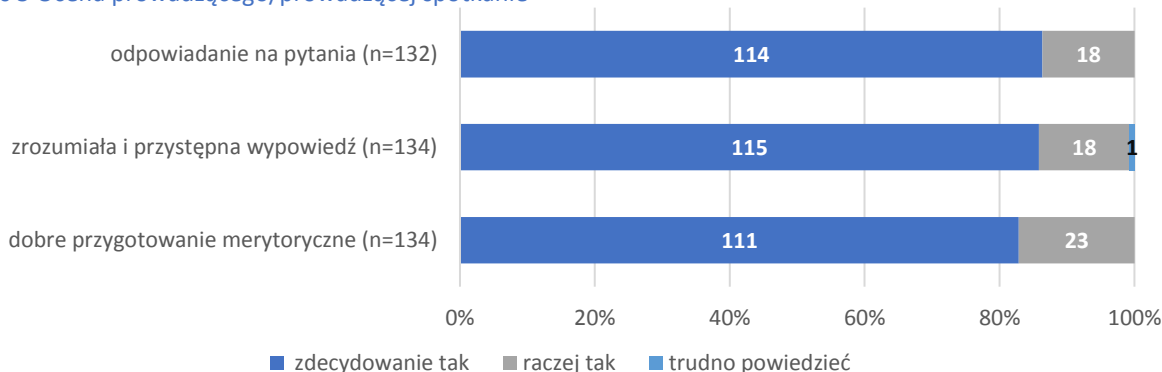
Wykres 4 Ocena czasu spotkania (n=134)

Źródło: opracowanie własne.

W odniesieniu do osoby prowadzącej spotkanie respondenci wyrażali opinię na temat merytoryki, sposobu wypowiedzi oraz udzielania dodatkowych wyjaśnień. Jak widać na wykresie poniżej, żaden z mieszkańców nie ocenił tych elementów negatywnie. Tylko jedna osoba, wyrażając opinię na temat sposobu wypowiedzi prelegenta/prelegentki, nie była zdecydowana co do swojego stanowiska.

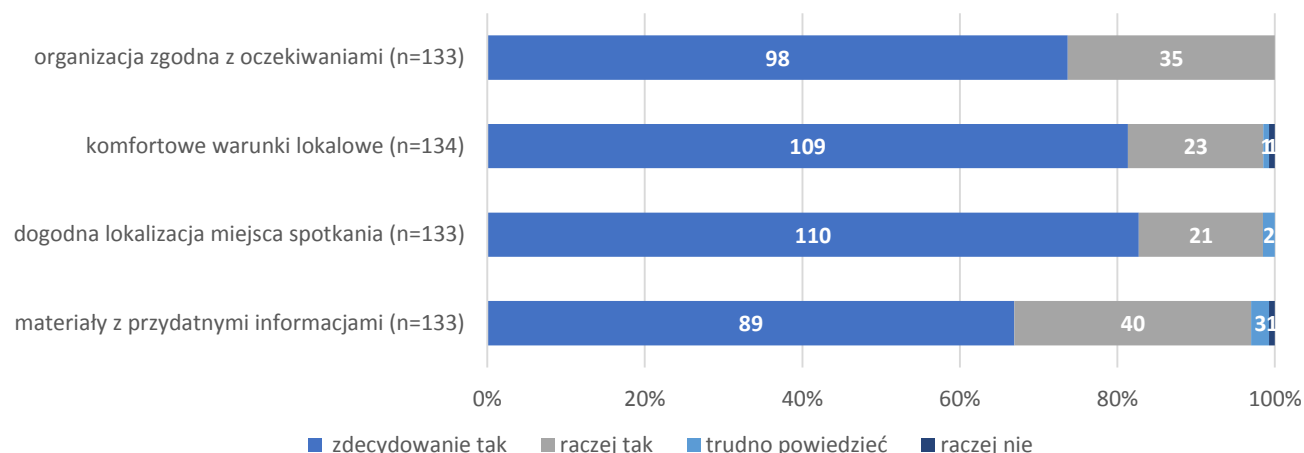
Wykres 5 Ocena prowadzącego/prowadzącej spotkanie

Źródło: opracowanie własne.

Aspekty organizacyjne spotkania zostały pozytywnie ocenione przez uczestników. Wszyscy respondenci (n=133) zgodzili się ze stwierdzeniem, że sposób jego przygotowania był zgodny z ich oczekiwaniami. Przekonanie o tym, że warunki lokalowe, w których zorganizowano spotkanie, umożliwiły komfortowe w nim uczestnictwo wyraziło 99% badanych (132 z 134 osób). „Miejsce spotkania jest dla mnie dogodne” to stwierdzenie, z którym zgodziło się 131 ze 133 osób. Materiały, które otrzymali uczestnicy, zawierały informacje przydatne w ocenie 97% badanych (129 ze 133 osób). Poniższy wykres zawiera szczegółowe dane dotyczące opinii badanych na temat organizacji spotkania informacyjnego.

Wykres 6 Ocena pozostałych składowych spotkania

Źródło: opracowanie własne.

Atuty i braki spotkania

Spośród 135 mieszkańców województwa łódzkiego, którzy wzięli udział w ankiecie ewaluacyjnej, 78 badanych podzieliło się informacjami o tym, jakie elementy spotkania zyskały ich uznanie. Swobodnie udzielane odpowiedzi na prośbę sformułowaną w następującym brzmieniu: „Proszę wypisać elementy, które podobały się Panu/Pani na dzisiejszym spotkaniu informacyjnym” skategoryzowano na etapie analiz w celu zwiększenia czytelności wniosków. W efekcie uzyskano następujący zestaw właściwości spotkań informacyjnych, które zostały pozytywnie ocenione przez badanych:

- Wśród badanych **31** osób uznało **sposób komunikowania treści przez prowadzących** za wartą wskazania pozytywną własność spotkania. Odnosi się ona bezpośrednio do osób prowadzących spotkanie: ich umiejętności komunikacyjnych oraz zdolności zawiązywania kontaktu z audytorium. Mieszkańcy, którzy wzięli udział w badaniu, wyróżnili następujące cechy komunikowania treści: czytelne i jasne tłumaczenie przykładów, klarowny sposób prezentacji, zwięzłą, rzeczową i konkretną formę wypowiedzi – związaną m.in. z odnoszeniem się do przykładów, przystępne opracowanie tematu, udzielanie odpowiedzi na pytania w sposób wyczerpujący, konkretny i trafny oraz taki, który wyjaśniał wątpliwości uczestników, a także ogólnie rozumiany profesjonalizm prowadzących oraz cierpliwe podejście do słuchaczy.
- Elementy odnoszące się do **merytoryki przekazu, czyli jakości i zakresu przekazywanych treści**, wskazało **29** badanych osób. Pozytywne opinie odniosły się do m.in. tematyki spotkania, jego zakresu, czyli profesjonalnej wiedzy przekazywanej na spotkaniu, dobrego przygotowania, wiedzy prowadzących, rzetelności prowadzących. Spośród treści

pozytywnie ocenianych przez uczestników badani wymienili: przedstawienie zmian w regulaminie BO SWŁ, wyjaśnienia w zakresie sposobu wypełniania formularza zgłaszania projektów zadań, szczegółowe wyjaśnienia dotyczące procesu zgłaszania projektu.

- **Formę przekazu, czyli środki zastosowane w celu przystępnej i czytelnej prezentacji niezbędnych informacji** pozytywnie oceniło **20** osób. Uczestnicy byli zadowoleni z pracy na przykładach, omawiania projektów zadań, które zostały przekazane do realizacji w ramach poprzedniej edycji BO SWŁ na rok 2018. Badanym odpowiadała forma prezentacji najważniejszych informacji, możliwość dyskusji oraz zadawania pytań, a także możliwość indywidualnych konsultacji, wyjaśniania wątpliwości w razie potrzeby.
- Do **pozamerytorycznych właściwości spotkania** odniosło się **8** osób, uznając czas, miejsce i ogólną organizację spotkania za jego mocne strony.

Wśród innych cech spotkania, które działały na jego korzyść badani (4 osoby) wymienili m.in. zaproszonych gości (osoby biorące udział w spotkaniu) oraz miłą, „luźną” atmosferę spotkania.

Liczba badanych, których wypowiedzi przyporządkowano do poszczególnych kategorii własności spotkania, nie sumuje się do ogólnej liczby respondentów, którzy podzielili się informacją o tym, co podobało im się podczas spotkań (czyli do 78). Wynika to z faktu, że niektórzy spośród badanych wymieniali więcej, niż jedną cechę, które zaszeregowano do odrębnych kategorii. Istnieją również badani, którzy udzielali ogólnych („Podobało mi się wszystko” – 9 osób) lub niejasnych znaczeniowo odpowiedzi (1 osoba), trudnych do przyporządkowania.

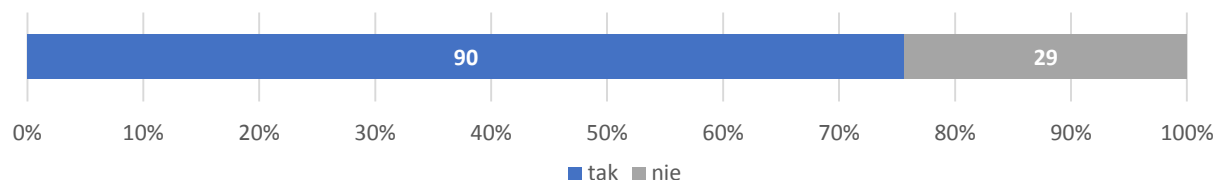
Elementy, które nie zyskały uznania podczas spotkania wymieniło 11 spośród 135 respondentów. Odpowiedź jednego mieszkańca nie została poddana analizie ze względu na jej odbieganie od tematu.

- Pierwszą właściwością spotkania, co do której pojawiły się uwagi była **niska frekwencja uczestników**. W ankiecie odniosły się do niej **3** osoby.
- Kolejne **3** osoby miały zastrzeżenia do **materiałów promocyjnych**. Według uczestników, na spotkaniu zabrakło: „informacji dotyczącej promocji projektu (plakatu zbiorczego)”, „krótkiej broszury z opisem zadań zakwalifikowanych w BO w 2018 r.” oraz „gadżetów”.
- **Jedna** osoba wskazała na brak przedstawiania **konkretnych przykładów** podczas spotkania.
- **Cztery** osoby nie odniosły się stricte do właściwości spotkania, lecz do całościowej organizacji przedsięwzięcia jakim jest BO. Uwagi tych ankietowanych miały charakter propozycji zmian, które można by wprowadzić w przyszłych edycjach BO. Sugestie wymienione przez respondentów odnosiły się do:
 - wprowadzenia możliwości realizacji grantów o niższych kwotach (**1** osoba),

- dopuszczenia nadzoru autorskiego nad realizacją projektu – umożliwienia udziału autora w komisji konkursowej/przetargowej (2 osoby),
- „dobrych polityk po wyłonieniu” (1 osoba) – sugestia nie została doprecyzowana przez ankietowanego. Nie jest jasne, który etap działań miał on na myśli (wyłonienie zadań do głosowania, wyłonienie wykonawców czy też inny etap).

Mieszkańcy uczestniczący w badaniu w większości (90 na 119 osób) zadeklarowali, że planują zgłosić propozycję zadania w ramach BO SWŁ na 2019 r.

Wykres 7 Plan złożenia propozycji zadania do realizacji przez mieszkańców w ramach BO SWŁ na 2019 r. (n=119)

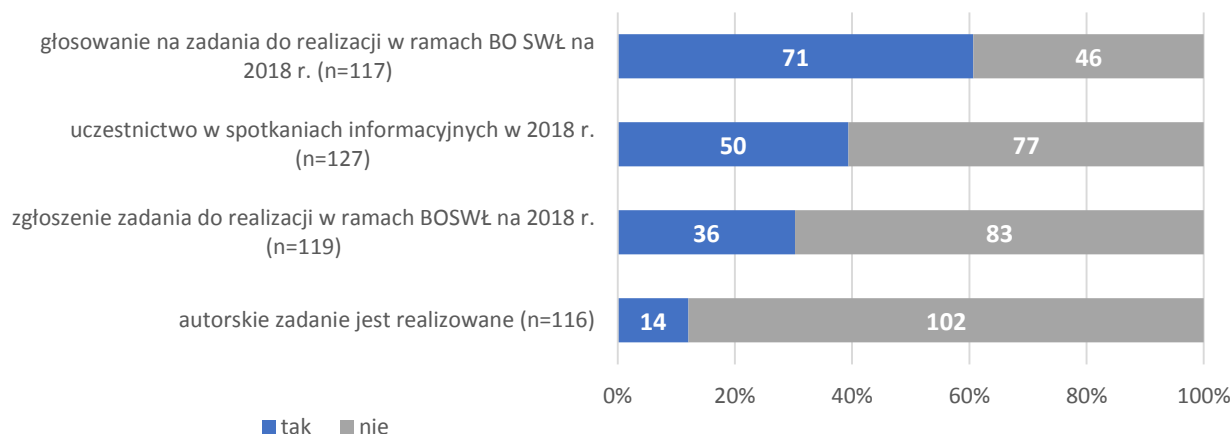

Źródło: opracowanie własne.

Partycypacja w spotkaniach organizowanych w ramach I edycji BOSWŁ

Mieszkańcy, którzy wypełniali ankietę ewaluacyjną ze spotkań informacyjnych dotyczących realizacji BO SWŁ na 2019 r., zostali poproszeni również o odpowiedź na pytania dotyczące poprzedniej edycji BO SWŁ. Na ich podstawie wywnioskowano, że w analogicznych spotkaniach w ramach I edycji BO SWŁ wzięło udział niecałe 40% respondentów (50 z 127). Zadanie do realizacji w ramach BO SWŁ na 2018 r. zgłosiło ok. 30% osób badanych (36 z 119 osób). Prawie 61% (71 z 117) respondentów głosowało na zadania do realizacji w ramach pierwszej edycji budżetu obywatelskiego województwa. Zaledwie 12% pytaných (14 z 116 osób), przyznało, że ich autorskie zadanie jest realizowane w ramach BO SWŁ na 2018 r.

Wykres 8 Zagadnienia dotyczące I edycji BOSWŁ

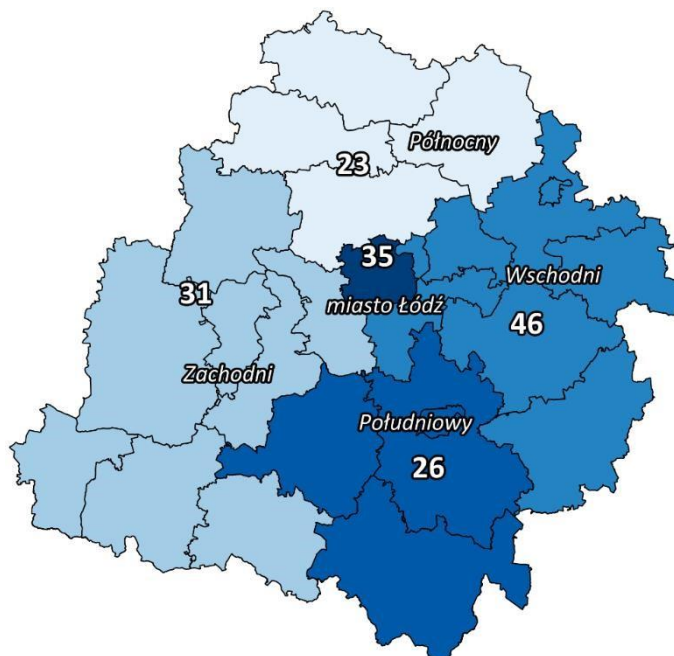

Źródło: opracowanie własne.

Ocena konsultacji z mieszkańcami podczas zgłaszania projektów zadań

Pracownicy Urzędu Marszałkowskiego i jego jednostek organizacyjnych w dniach między 11.04.2018 r. a 28.05.2018 r., zarejestrowali 232 **konsultacje telefoniczne z udziałem mieszkańców** zainteresowanych zgłaszaniem projektów zadań do realizacji w ramach BO SWŁ na 2019 r. Najwięcej rozmów telefonicznych dotyczyło subregionu wschodniego (46 konsultacji), a najmniej (23 konsultacje) subregionu północnego. Szczegółowe informacje na ten temat zamieszczono na ilustracji poniżej:

Rysunek 2 Liczba konsultacji telefonicznych odbytych podczas zgłaszania projektów zadań do BO SWŁ na 2019 r.

konsultacje dot. projektów wojewódzkich:

27

brak określenia subregionu podczas konsultacji:

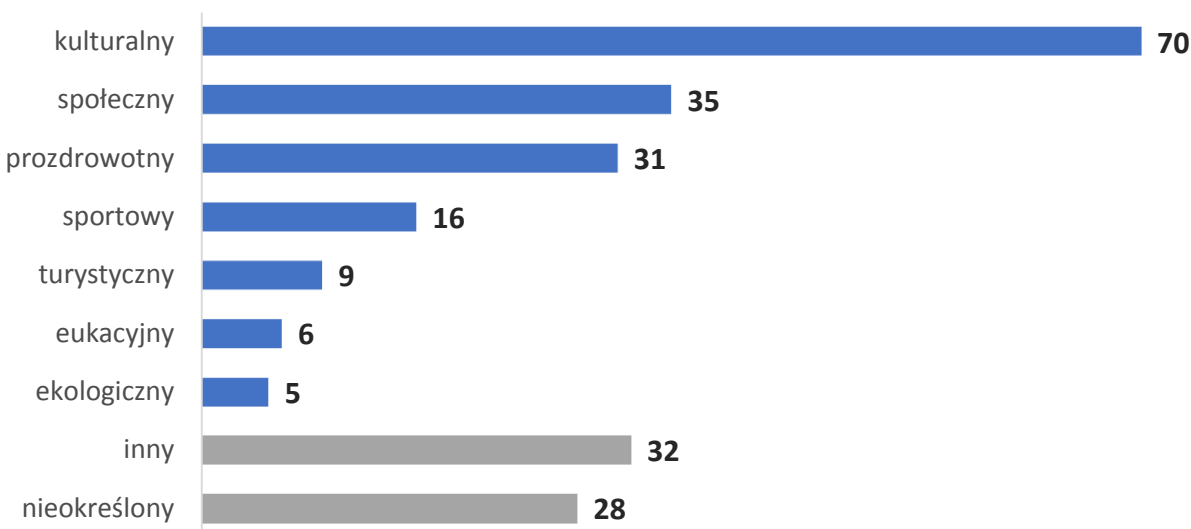
44

Źródło: opracowanie własne.

Zakres merytoryczny konsultacji

Konsultacje telefoniczne najczęściej dotyczyły projektów: kulturalnych (30%), społecznych (15%) i prozdrowotnych (13%). Rzadziej mieszkańcy zadawali pytania w odniesieniu do projektów sportowych, turystycznych, edukacyjnych oraz ekologicznych. Wśród innych, niewymienionych powyższej projektów, najczęściej dopytywano o projekty infrastrukturalne (6% – 15 konsultacji) (patrz wykres i tabela poniżej). Wśród pozostałych innych wniosków pytano o imprezę masową i uruchomienie linii autobusowej.

Wykres 9 Liczba konsultacji dotyczących poszczególnych zakresów merytorycznych projektów, których dotyczyły konsultacje

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 2 Typy wniosków z kategorii „inny”

typ wniosku	liczba konsultacji
infrastrukturalne	15
inwestycyjne	5
turystyczno-rekreacyjne	3
związane z bezpieczeństwem	3
pozostałe inne	3
niezidentyfikowane	2
prozdrowotne, kulturalne	1

Źródło: opracowanie własne.

Zakres tematyczny konsultacji

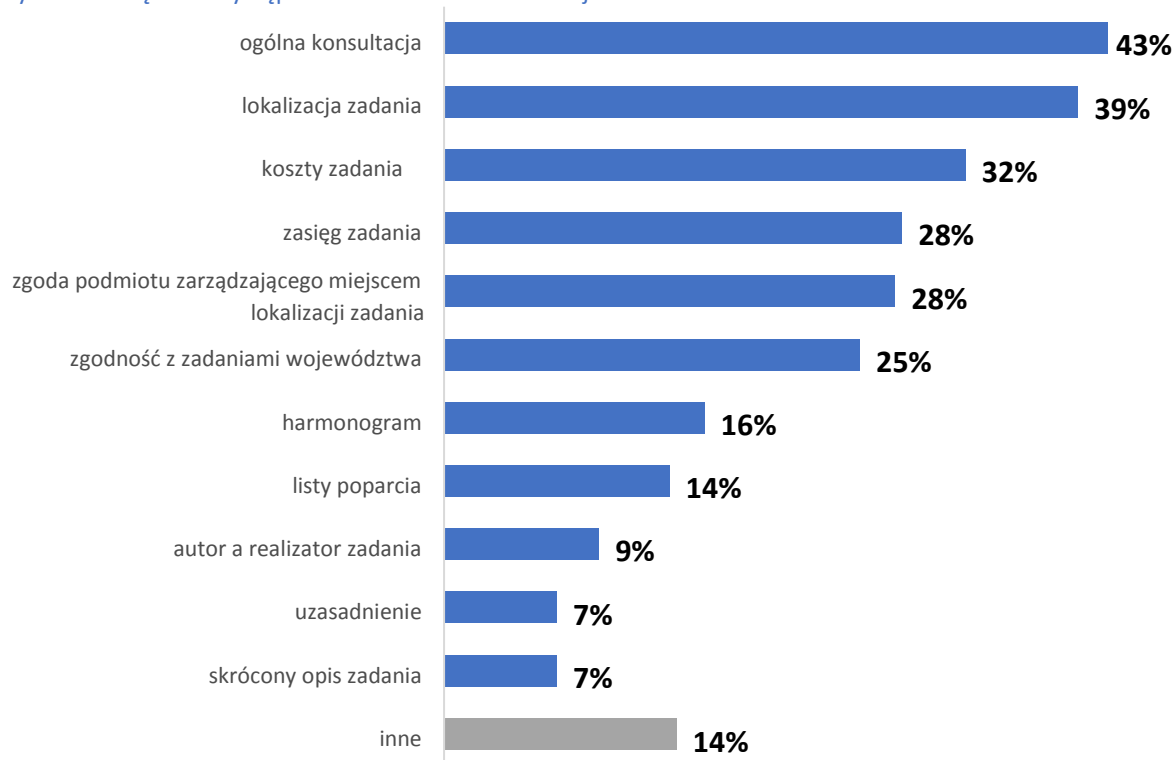
Prawie połowa zapytań mieszkańców dotyczyła ogólnych konsultacji projektu przed jego złożeniem, w tym próśb o weryfikację pomysłu zadania lub treści wniosku. Około 40% rozmów dotyczyło lokalizacji przestrzennej zadania. Pracownicy urzędu zauważyli, że zdarzały się telefonujące osoby, które miały pomysł na zadanie, ale nie wiedziały gdzie je zlokalizować. Potencjalni autorzy projektów często pytali również o koszty zadania, w tym o korzystanie z cennika przy projektach infrastrukturalnych oraz o rozpisanie kosztorysu. W dalszej kolejności pytano o zasięg zadania, tzn. przyporządkowanie do puli subregionalnej bądź wojewódzkiej. Osoby, które rozmawiały z mieszkańcami zwróciły podczas spotkania uwagę na to, że nie dla

wszystkich telefonujących jasne jest znaczenie „ponadlokalności” projektów; niektórzy potencjalni autorzy zadań zainteresowani byli zgłaszaniem małych projektów o zasięgu węższym niż powiatowy.

Mieszkańcy podczas rozmów dopytywali także m.in. o formę i sposób uzyskania zgody podmiotu zarządzającego miejscem lokalizacji zadania.

O zgodność projektu zadania z zadaniami województwa pytała ok. ¼ mieszkańców. Ok. 15% osób chciało uzyskać szczegółowe informacje o harmonogramie działań realizowanych w ramach BO SWŁ, w tym o terminach spotkań informacyjnych oraz o wymogach w stosunku do osób popierających zadania (np. sposobu weryfikacji tożsamości osób popierających zadania, poparcia zadania przez osoby niepełnoletnie etc.). Najmniejsza liczba mieszkańców szukała informacji o rozróżnieniu autora i realizatora zadania oraz elementach, które powinny się znaleźć w uzasadnieniu projektu i w skróconym opisie zadania w formularzu zgłoszeniowym.

Wykres 10 Częstość występowania tematów konsultacji

Źródło: opracowanie własne.

Inne tematy konsultacji podjęło 14% mieszkańców. Tematy te wyszczególniono w tabeli poniżej:

Tabela 3 Wyszczególnienie tematów konsultacji w ramach kategorii "Inne"

temat konsultacji	liczba konsultacji
forma złożenia wniosku	8
imprezy masowe	6
inny temat	6
podział środków na pule	3
generator	3
kwestie techniczne (limit znaków)	2
ponowne złożenie projektu	2
złożenie podpisów pod projektem	2
kwestie merytoryczne	1

Źródło: opracowanie własne.

Osoby, które chciały uzyskać informacje o formie złożenia wniosku, pytały m. in. o to, czy formularz powinien być złożony jednocześnie w formie papierowej i elektronicznej, jak można przesłać formularz drogą elektroniczną (e-mail czy *ePUAP*), czy korzystanie z generatora wniosków jest obowiązkowe. Mieszkańcy szukali również doprecyzowania od jakiej liczby uczestników można mówić o imprezie masowej. Jedną z poszukiwanych informacji była także dokładna pula środków dla poszczególnych subregionów. Dla kilku osób kontaktujących się z urzędnikami nie były jasne kwestie techniczne, takie jak przestrzeganie limitu słów oraz formalne jak to, kto powinien złożyć podpisy na wniosku. Tematem poruszonym podczas konsultacji była również kwestia ponownego złożenia tej samej propozycji zadania, co w poprzedniej edycji BO SWŁ.

Na podstawie rozmowy z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego i jego jednostek organizacyjnych, którzy byli obecni na spotkaniu dla osób zaangażowanych w proces udzielania informacji mieszkańcom, wyartykułowano następujące wnioski w oparciu o przebieg procesu konsultacji:

- wiele pytań zadawanych przez mieszkańców w toku konsultacji (m.in. na temat możliwości złożenia ponownego wniosku, form składania wniosku, poprawnego wypełnienia formularza, poprawnego skorzystania z generatora) wiązało się z nieznaną lub trudnościami w zrozumieniu zapisów regulaminu. **W związku z tym, należy wypracować sposób na rozpowszechnienie wiedzy o regulaminie Budżetu Obywatelskiego lub bardziej przystępne sformułowanie najważniejszych zasad regulaminu,**

- nieskrupulatne wypełnienie formularzy zgłaszania projektów zadań powoduje, że w opisach wniosków brakuje szczegółowych informacji, a tytuły i opisy projektów są niekonkretne, a przez to niezachęcające do głosowania. **Pracownicy zasugerowali zatem, aby podczas spotkań informacyjnych pokazać dobre praktyki wypełniania formularzy, tzn. wskazać mieszkańcom, jak powinien wyglądać poprawnie wypełniony wniosek oraz jak poprawnie sporządzić kosztorys projektu.**

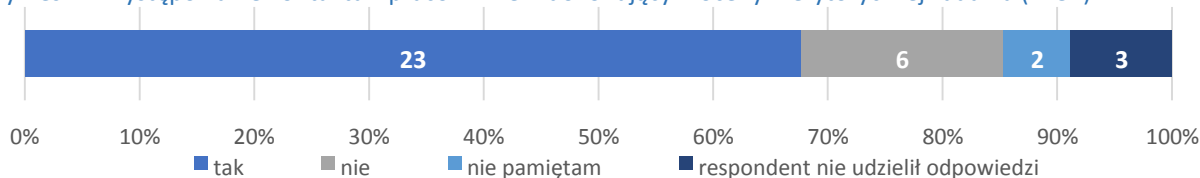
Ocena kontaktu z pracownikiem dokonującym oceny merytorycznej

W toku oceny merytorycznej projektów zadań do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego na 2019 rok pracownicy Urzędu Marszałkowskiego

Województwa Łódzkiego nawiązywali i utrzymywali kontakt z autorami zadań oraz byli do ich dyspozycji. Kontakt ów miał na celu wyjaśnienie nieścisłości w formularzach, negocjacje treści projektów w sytuacjach, gdy zakres zadań nie był zgodny z zapisami regulaminu, a także wspólne weryfikowanie ewentualnych błędów we wnioskach.

Na pytania dotyczące kontaktów z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego w czasie oceny merytorycznej projektu odpowiadali w ramach udziału w badaniu ewaluacyjnym uczestnicy spotkań informacyjnych dla autorów zadań dopuszczonych do głosowania w ramach BO SWŁ na 2019 rok, które odbyło się 22.09.2018 r. Wśród 31 osób, które udzieliły odpowiedzi na wspomniane pytania 23 respondentów zadeklarowało, że kontaktowali się oni z urzędnikami. Trzy osoby nie udzieliły odpowiedzi.

Wykres 11 Występowanie kontaktu z pracownikiem dokonującym oceny merytorycznej zadania (n=34)

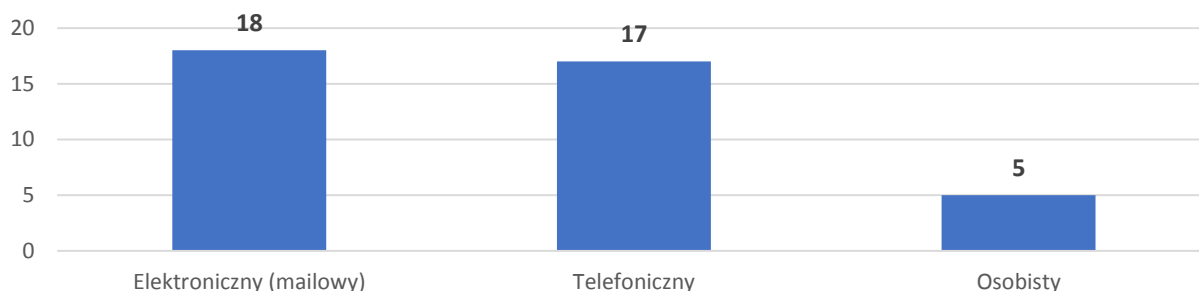

Źródło: opracowanie własne.

Spośród opisanych wyżej 23 badanych 18 autorów zadań kontaktowało się z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego **elektronicznie**, a 5 osób zadeklarowało **kontakt osobisty**.

Korzystanie z **konsultacji telefonicznych** z pracownikami urzędu podczas oceny merytorycznej zadeklarowało 17 spośród 23 osób, które w ankiecie ewaluacyjnej ze spotkania informacyjnego dla autorów zadań deklarowały kontakt z urzędnikami.

Wykres 12 Rodzaj kontaktu z pracownikiem urzędu (n=23)

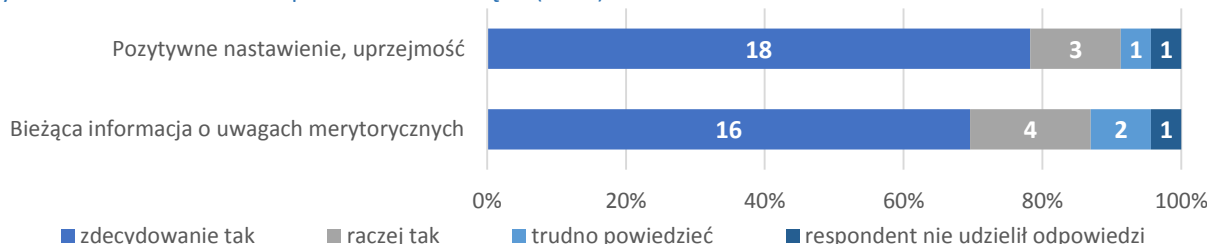

* dane nie sumują się do 23, ponieważ respondent mógł skorzystać z więcej niż jednego rodzaju kontaktu.

Źródło: opracowanie własne.

Respondenci, w większości, pozytywnie oceniają nastawienie osób oceniających zadanie oraz deklarują, że na bieżąco uzyskiwali uwagi merytoryczne do projektów zadań. Dane potwierdzające ten wniosek przedstawiono na wykresie poniżej. Zauważyć można na nim także, że żaden z respondentów kontaktujących się z osobami odpowiedzialnymi za ocenę zadań nie wyraził negatywnej opinii na temat współpracy z urzędnikami. Pojedyncze osoby nie miały zdania lub nie udzieliły odpowiedzi.

Wykres 13 Ocena kontaktu z pracownikiem Urzędu (n=23)

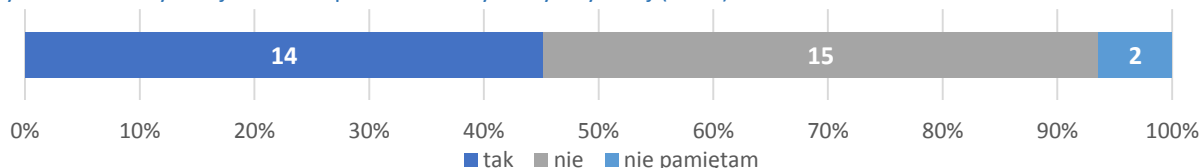

Źródło: opracowanie własne.

Ocena modyfikacji zadania w trakcie oceny merytorycznej

Niecała połowa autorów zadań obecnych na spotkaniu (14 spośród 31 osób, które odpowiedziały na pytania dotyczące konsultacji) przyznała, że ich projekt zadania został zmodyfikowany w trakcie oceny merytorycznej.

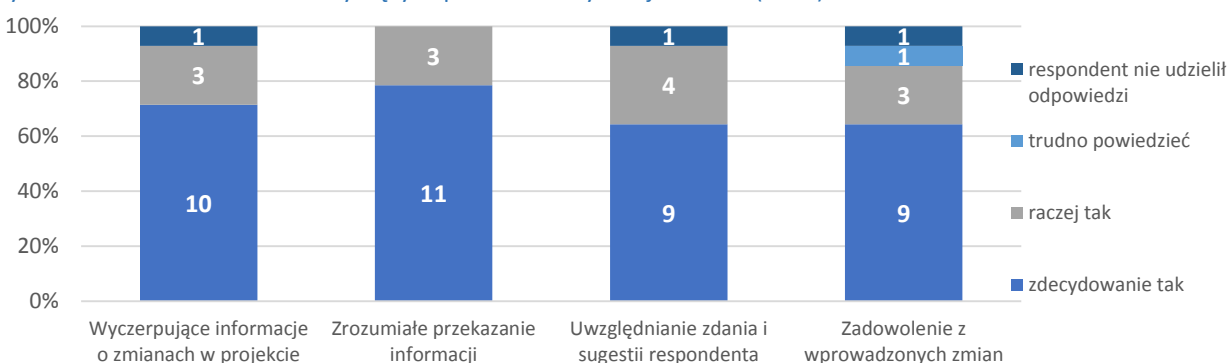
Wykres 14 Modyfikacja zadania podczas oceny merytorycznej (n=31)

źródło: opracowanie własne.

Spośród respondentów, których projekt zadania został zmodyfikowany, 13 osób uznało za wyczerpujący sposób informowania o tym, jakie zmiany w projekcie powinny zostać wprowadzone, aby ten mógł być oceniony pozytywnie. Wszyscy autorzy zadań, które uległy modyfikacji, potwierdzili, że „Oceniający przekazywał im informacje na temat koniecznych zmian w projekcie w sposób zrozumiały, tłumaczył niejasne kwestie”. Trzynastu respondentów zgodziło się również ze stwierdzeniem: „Oceniający brał pod uwagę moje zdanie odnośnie do zmian w projekcie, działał w celu wypracowania rozwiązań, które w miarę możliwości, uwzględniały moje sugestie”. O jedną osobę mniej zadowolonych było z ostatecznie wprowadzonych zmian do projektu. Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawiono na wykresie poniżej:

Wykres 15 Ocena stwierdzeń dotyczących procesu modyfikacji zadania (n=14)

Źródło: opracowanie własne.

Ocena spotkań informacyjnych dla autorów projektów

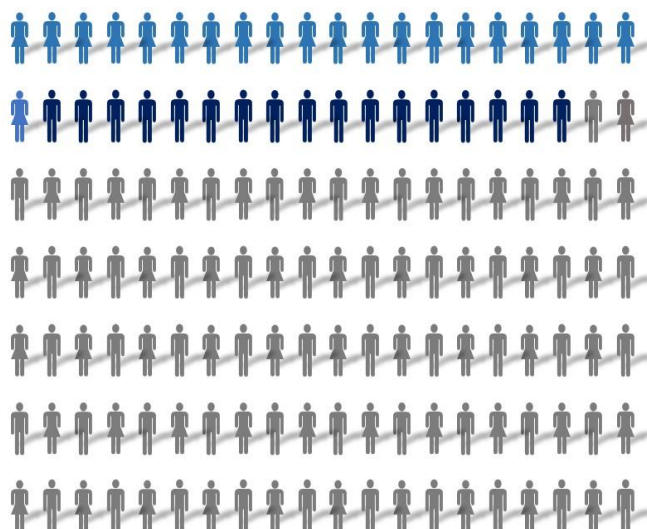
W celu zwiększenia zaangażowania mieszkańców w projekt, organizatorzy podejmowali różnego rodzaju działania informacyjne, m.in. spotkania z mieszkańcami, mające na celu przybliżenie zasad realizacji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego, przekazanie wiedzy pomocnej w efektywnym działaniu w ramach BO SWŁ, a także wymianę wniosków, informacji i sugestii służących doskonaleniu przyszłych edycji przedsięwzięcia. Jedno z takich spotkań, adresowane do autorów zadań rekomendowanych do głosowania, odbyło się 22.09.2018 r. w Łodzi. Spotkanie trwało około 3 godziny i zostało podzielone na dwie merytorycznie odrębne części. Pierwsza część dotyczyła zasad głosowania w ramach BO SWŁ na rok 2019. Druga część poświęcona była promocji projektów dopuszczonych do głosowania w ramach BO SWŁ na rok 2019. Miała ona na celu przekazanie wiedzy na temat skutecznych metod rozpowszechniania informacji dotyczących projektów oraz sposobów na zwrócenie uwagi mieszkańcom województwa na znaczenie zgłoszonych do realizacji działań oraz zachęcenia osób do głosowania w ramach BO SWŁ.

Podczas wspomnianego wydarzenia uczestnicy zostali zaproszeni do udziału w badaniu ewaluacyjnym (w formie ankiety papierowej, rozdawanej, przeznaczonej do samodzielnego wypełnienia). Jego celem była ocena spotkania informacyjnego, a także uzyskanie opinii autorów zadań rekomendowanych do głosowania na temat przebiegu procesu oceny formalnej i merytorycznej zgłoszonych projektów zadań.

Charakterystyka respondentów

W spotkaniu informacyjnym uczestniczyło 38 osób – 36 autorów zadań rekomendowanych do głosowania w ramach Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego na 2019 rok oraz 2 osoby ich zastępujące – łącznie 21 kobiet i 17 mężczyzn. Liczba autorów i osób ich zastępujących na spotkaniu stanowiła nieco ponad 27% wszystkich autorów zadań dopuszczonych do głosowania w ramach Budżetu Obywatelskiego (do głosowania dopuszczone zostały zadania autorstwa łącznie 140 osób). Biorąc pod uwagę charakterystykę grupy autorów obecnych na spotkaniu pod względem płci, większość obecnych (55%) stanowiły kobiety.

Rysunek 3 Liczba osób obecnych na spotkaniu wg płci w odniesieniu do ogółu osób, które zgłosiły zadania w ramach BO SWŁ na 2019 r.

Źródło: opracowanie własne.

Spośród autorów i osób ich zastępujących obecnych na spotkaniu 34 osoby wzięły udział w badaniu ewaluacyjnym. Oznacza to, że stopa zwrotu wyniosła: 89%. Wiek respondentów uczestniczących w spotkaniu był zróżnicowany. Najmłodsza osoba miała 26 lat, natomiast najstarsza 76. Największą grupę stanowiły osoby w przedziale wieku 30-39 lat – było to 11 autorów. Szczegółowy rozkład wieku uczestników spotkania zaprezentowano na poniższym wykresie:

Wiek	Liczba respondentów
20-29	2
30-39	11
40-49	9
50-59	6
60-69	3
pow. 70	1
brak danych	2

Pod względem klasy miejscowości, największą część uczestników spotkania stanowili mieszkańcy wsi (35% zainteresowanych – 12 osób). Natomiast grupę autorów zamieszkujących miasta o liczbie mieszkańców pomiędzy 50 tys. a 100 tys. osób reprezentowała tylko jedna osoba. Strukturę badanych autorów obecnych na spotkaniu pod względem ich miejsca zamieszkania zobrazowano na rysunku poniżej. Wyraźnie zauważalne jest większe zainteresowanie spotkaniem wśród mieszkańców powiatów znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie Łodzi oraz wśród mieszkańców samej Łodzi niż pochodzących z innych części województwa.

[illegible]

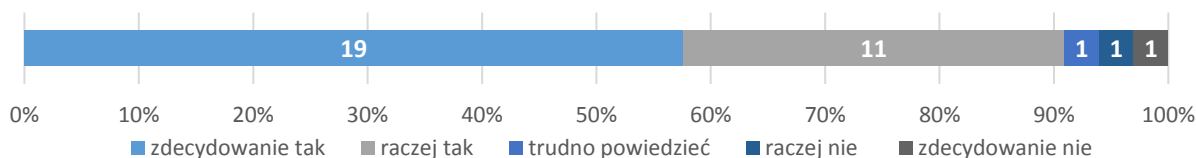
promuje
łódzkie

Ocena spotkania informacyjnego

Autorzy zadań dopuszczonych do głosowania zostali poproszeni o ocenę: osób prowadzących spotkanie informacyjne, miejsca, czasu i sposobu organizacji spotkania. Rozkład ich odpowiedzi zaprezentowano poniżej.

Zdecydowana większość ankietowanych wyrażała pozytywne opinie na temat przeprowadzonego spotkania. Z odpowiedzią brzmiącą: „Czas przeznaczony na dzisiejsze spotkanie był wystarczający” zgodziło się 30 autorów zadań spośród 33, którzy odpowiedzieli na to pytanie (58% odpowiedzi „zdecydowanie tak” i 33% odpowiedzi, czyli jedna trzecia – „raczej tak”). Nie zgodziły się z nią natomiast 2 osoby (tj. 6% ogółu). Jedna osoba oznaczyła odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 17 Ocena czasu spotkania (n=33)

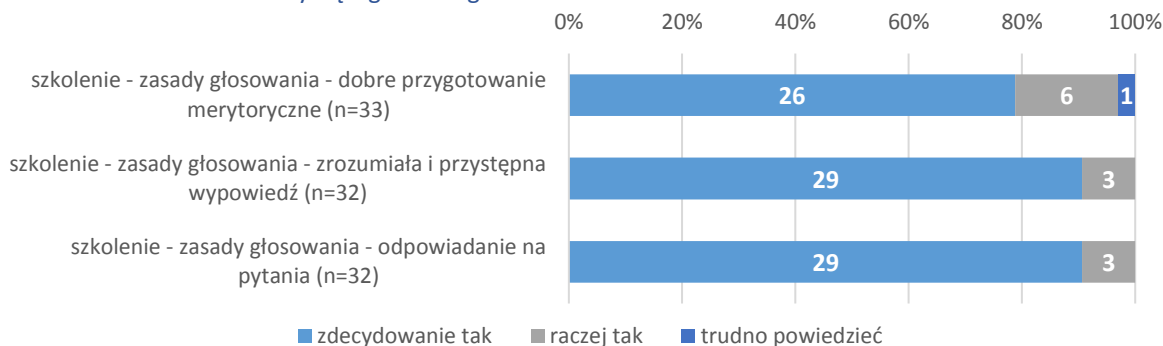

Źródło: opracowanie własne.

Uczestników poproszono także o ocenę odnoszącą się do osób prowadzących spotkanie. W przypadku **części spotkania dotyczącej zasad głosowania** w ramach BO SWŁ na 2019 rok 32 z 33 autorów zadań (prawie wszyscy respondenci, czyli 97% osób, które odpowiedziały na to pytanie) zgodziło się ze stwierdzeniem, iż prowadzący: „(...) był dobrze przygotowany merytorycznie do jego prowadzenia”, natomiast 32 autorów (wszyscy, którzy udzielili odpowiedzi na dane pytania), zgodzili się, że prowadzący:

- „(...) wypowiadał się w sposób zrozumiały i przystępny”,
- „(...) odpowiadał na pytania uczestników i udzielał dodatkowych wyjaśnień”.

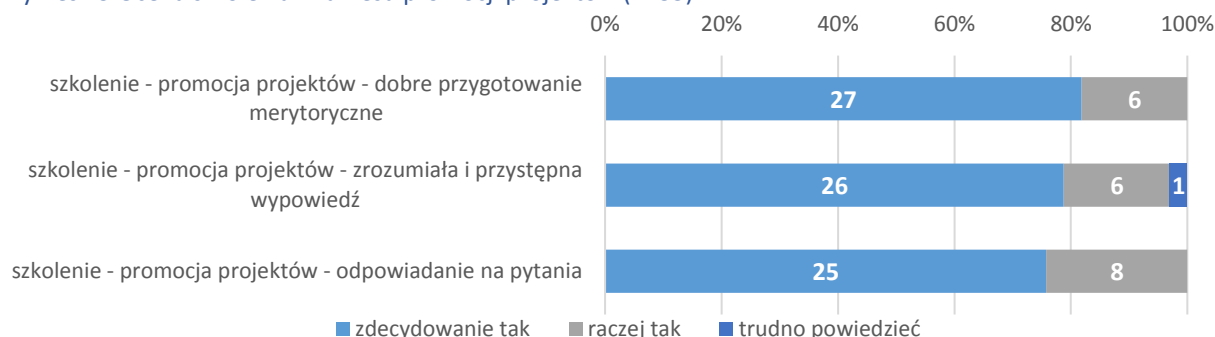
Wykres 18 Ocena szkolenia dotyczącego zasad głosowania

Źródło: opracowanie własne.

W odniesieniu do **części spotkania poświęconej promocji projektów** zgłoszonych w ramach II edycji BO SWŁ badani ocenili analogiczne stwierdzenia. Wszystkie 33 osoby, które odpowiadały na omawiane pytanie, pozytywnie odniosły się do twierdzenia dotyczącego dobrego merytorycznego przygotowania osoby prowadzącej. Wśród respondentów, prawie wszyscy, czyli 97% osób (32 na 33 os.) zgodziło się ze stwierdzeniem dotyczącym wypowiadania się przez prowadzących w sposób przystępny i zrozumiały. Wszyscy respondenci (33 os.) zgodzili się ze stwierdzeniem: „Prowadzący szkolenie z zakresu promocji projektów zgłoszonych w BO SWŁ odpowiadał na pytania uczestników i udzielał dodatkowych wyjaśnień”.

Wykres 19 Ocena szkolenia z zakresu promocji projektów (n=33)

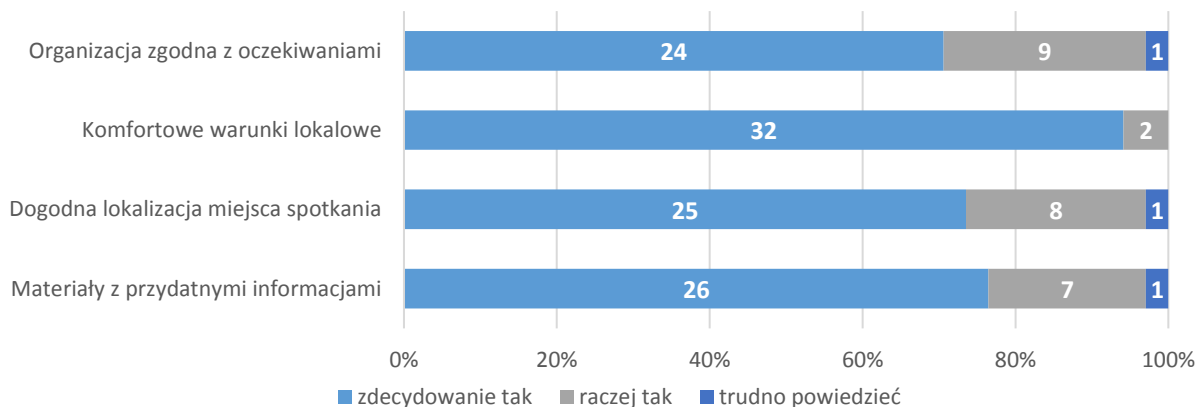

Źródło: opracowanie własne.

Ze zdaniem brzmiącymi: „materiały, które otrzymałem/-am podczas spotkania zawierają przydatne dla mnie informacje”, „miejsce spotkania zlokalizowane jest dla mnie dogodnie” oraz „sposób organizacji spełnił moje oczekiwania” zgodziło się po 97% autorów zadań (33 os.). Pozostała 1 osoba nie była zdecydowana, co do odpowiedzi.

Wszyscy autorzy zadań uczestniczący w spotkaniu uznali, że „warunki lokalowe, w których zorganizowano spotkanie umożliwiły im komfortowe w nich uczestnictwo”.

Wykres 20 Ocena pozostałych składowych spotkania (n=34)

Źródło: opracowanie własne.

Atuty i braki spotkania

Nieco ponad połowa badanych osób wskazała elementy spotkania, które im się podobały. Siedmiu ze wspomnianych 18 autorów pochwaliło sposób lub jakość przekazu informacji, z czego trzy osoby były zadowolone z uzyskanej odpowiedzi na zadane pytania. Cztery osoby jako atut spotkania wymieniły merytoryczną formę wystąpień. Pomysłodawcom zadań podobała się również m.in. atmosfera spotkania oraz przygotowanie przez organizatorów materiałów promocyjnych dla przybyłych gości.

Elementy, których zabrakło podczas spotkania wymieniło 5 osób spośród autorów obecnych na spotkaniu (tj. 15% ogółu). Wszystkie wnioski dotyczyły kwestii organizacyjnych, w tym 3 osoby miały uwagi względem cateringu (brak: mleka, śmietanki do kawy, niesłodkich przekąsek), jedna osoba wskazała brak części przeznaczanej na przeszkolenie uczestników spotkania w zakresie obsługi Facebooka, a jedna zasugerowała przygotowanie warsztatów na temat „narzędzi do promocji projektów”.

Tabela 4 Wady i zalety spotkania - podsumowanie odpowiedzi

Atuty spotkania	n=18*
sposób lub jakość przekazu informacji	7
merytoryczna forma wystąpień	4
uzyskiwanie odpowiedzi na zadane pytania	3
przygotowanie materiałów promocyjnych	3
atmosfera spotkania	2
przedstawienie inspiracji nt. promocji	2
całokształt spotkania	2
Wady spotkania	n=5
niedobory gastronomiczne	3
brak przeszkolenia w zakresie obsługi Facebooka	1
brak warsztatów na temat narzędzi do promocji projektów	1

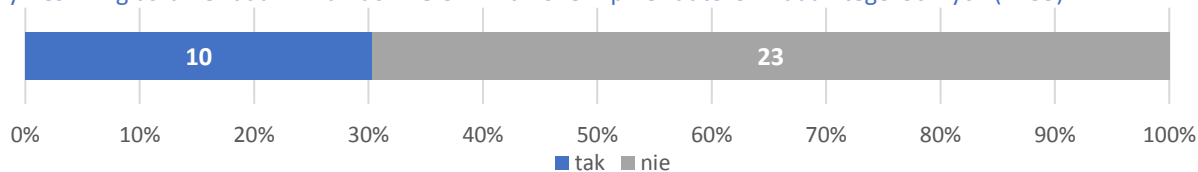
* Liczba odpowiedzi nie sumuje się do 18, gdyż pytanie umożliwiało każdemu respondentowi udzielenie więcej, niż jednej odpowiedzi. Źródło: opracowanie własne.

Partycypacja uczestników spotkań dla autorów w działaniach organizowanych w ramach I edycji BO SWŁ

Autorów zadań dopuszczonych do głosowania w ramach BO SWŁ na 2019 r. zapytano podczas ankiety ewaluacyjnej ze spotkania informacyjnego o to, czy zgłosili propozycje zadań w roku poprzednim. Dziesięciu spośród 33 respondentów, którzy udzielili odpowiedzi na to pytanie, zgłaszało propozycje zadań do realizacji w ramach BO SWŁ na 2018 rok. Jednocześnie potwierdzili oni również, że zadania przez nich zgłoszone zostały dopuszczone do etapu głosowania.

Wykres 21 Zgłaszanie zadań w ramach BO SWŁ na 2018 r. przez autorów zadań tegorocznych (n=33)

Źródło: opracowanie własne.

W analogicznym spotkaniu informacyjnym dla autorów zadań we wrześniu 2017 roku udział wzięło 8 z 10 respondentów, którzy również zgłosili propozycje zadań w ramach BO SWŁ na rok 2018. Jedna osoba nie pamiętała czy uczestniczyła w wymienionym spotkaniu.

Podsumowanie etapu zgłaszania projektów zadań

Zgłaszanie zadań – generator formularzy

Każdy z mieszkańców województwa łódzkiego miał prawo zgłoszenia jednego lub większej liczby pomysłów zadań do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego na rok 2019. Zgłoszenia takiego można było dokonać za pośrednictwem formularza zgłaszania projektów zadań do zrealizowania w ramach budżetu obywatelskiego (zwanego dalej: formularzem). Wypełniony formularz należało złożyć wraz z podpisaną przez co najmniej 50 mieszkańców Województwa listą poparcia w jeden z następujących sposobów:

1. poprzez przesłanie na adres korespondencyjny Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego,
2. poprzez osobiste złożenie w Biurze Podawczym Urzędu,
3. poprzez przesłanie drogą elektroniczną podpisanego skanu na adres: bo@lodzkie.pl. Nowością w ewaluowanej edycji Budżetu Obywatelskiego było wprowadzenie możliwości wypełniania formularza za pośrednictwem generatora udostępnionego na stronie internetowej bo.lodzkie.pl, dlatego w niniejszym raporcie skupiono się na ocenie tego narzędzia.

Ponieważ większość (56%) autorów nie zdecydowała się skorzystać z generatora formularzy, badaniem CATI (ankieta telefoniczna) objęto osoby, które wypełniły formularz pisemnie lub przy użyciu edytora po pobraniu formatki. Analizy dotyczące powodów zaniechania użycia generatora objęły zbiorowość liczącą 81 respondentów.

Powody niekorzystania z generatora formularzy przez autorów projektów zadań

Mniej niż połowa przedstawicieli tej zbiorowości (31 osób) zadeklarowała, że przygotowując formularz zgłaszania projektu zadania, nie miała wiedzy o możliwości skorzystania z generatora. Nieco większa część badanych (37 osób) nie skorzystała z narzędzia pomimo deklarowanej jego znajomości. Niektórzy wśród badanych (7 osób) nie pamiętali tego, jaki był ich stan rozeznania w dostępności generatora na etapie pracy nad opisywaniem propozycji zadania. Istnieją także respondenci (6 osób) błędnie potwierdzający korzystanie z narzędzia w ramach Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego, myląc go z podobnymi platformami (Witkac) lub z wypełnianiem pobranej, elektronicznej wersji formularza.

Blisko jedna trzecia osób (11 respondentów), które dysponując wiedzą o generatorze nie zdecydowały się z niego skorzystać, nie potrafiła wprost zdefiniować powodów swojej decyzji.

Wśród uzasadnień sformułowanych przez pozostałych uczestników badania znalazły się następujące:

- Przekonanie o tym, że wypełnienie uprzednio pobranego pliku z formularzem w postaci edytowalnej jest dogodniejsze i łatwiejsze (7 osób).
Generator, zdaniem niektórych badanych, okazał się niefunkcjonalny w okolicznościach współpracy grupy osób nad opracowaniem projektu zadania. Wymagała ona bowiem konsultacji, koordynowania pracy nad dokumentem i łatwej edycji. Narzędzie nie ułatwiało tych działań.
Inni badani wprost uznawali narzędzie za zbyt skomplikowane, wymagające poświęcenia zbyt dużej ilości czasu na zapoznanie się z logiką i mechaniką jego działania.
- Przeszkody wynikające z kwestii natury technicznej (6 osób).
Niektórzy spośród respondentów mieli trudności z zapisywaniem postępu pracy w generatorze lub w wyniku błędów tracili już przygotowane części formularza. Inni, słysząc o tego rodzaju niedogodnościach, rezygnowali z użycia narzędzia w obawie przed utrudnieniami. Wśród uczestników badania pojawił się również głos postulujący o możliwość wysyłania przygotowanych opisów projektu za pośrednictwem generatora, bez konieczności drukowania i skanowania.
- Nawyk, przywiązanie do pracy z formą papierową dokumentu lub pobranym, zapisanym na dysku plikiem (5 osób).
Niniejszy powód wymieniany był przez osoby, które niechętnie korzystają z interaktywnych form pracy z dokumentami on-line.
- Doświadczenie w wypełnianiu wniosku w formie pobranego dokumentu, związane między innymi z możliwością korzystania z dokumentu przygotowanego w poprzedniej edycji BO SWŁ (4 osoby). Wśród autorów znalazły się osoby, które miały okazje zgłaszać projekt zadania do realizacji w ramach pierwszej edycji BO SWŁ. Dla badanych reprezentujących tę grupę dogodniejsza była możliwość edytowania już przygotowanego formularza lub czerpania z zapisów opracowanych na potrzeby poprzedniej edycji wydarzenia.
- Ograniczenia w zakresie edycji tekstu, jakie cechują generator (3 osoby).
Wśród niedoskonałości związanych z edycją dokumentu respondenci zgłaszali brak możliwości szczegółowego rozpisania kosztów, uzupełniania zapisów liczbowych wyjaśnieniami w formie słownej, przenoszenia punktów do nowego wersu, brak dostępnych punktów i numeracji oraz zbyt mało miejsca zarezerwowanego na podpisy autorów projektów.

- Jedna osoba przyznała, że pozyskała wiedzę o generatorze zbyt późno, aby zastosować go do wypełnienia formularza.

Wśród 43 osób, które w momencie badania wiedziały o istnieniu generatora formularzy 29 badanych zadeklarowało chęć skorzystania z narzędzia w kolejnej edycji, 3 respondentów wolałoby pozostać przy „tradycyjnej” formie pracy nad formularzem, a pozostali nie mieli w tej kwestii jednoznacznej opinii.

Na podstawie uwag uczestników badania CATI można rekomendować udoskonalenie narzędzia oraz opracowanie dogodniejszej ścieżki dostępu do niego w celu zwiększenia popularności generatora wśród autorów.

Ocena generatora formularzy przez korzystających z niego autorów

Autorzy, którzy opisali swój projekt zadania z pomocą generatora formularzy, zostali zaproszeni do udziału w zogniskowanym wywiadzie grupowym. W spotkaniu wzięło udział 9 osób, wśród których znaleźli się zarówno autorzy projektów, które zakwalifikowały się do realizacji, jak i takich, które nie otrzymały wystarczającej do realizacji liczby głosów. Wśród uczestników spotkania znaleźli się autorzy, którzy w 2018 roku po raz pierwszy przygotowywali swoją propozycję zadania do realizacji w ramach BO SWŁ, jak i osoby, które były autorami propozycji zadań zgłaszanych zarówno podczas drugiej jak i pierwszej edycji przedsięwzięcia.

W efekcie spotkania uzyskano wskazówki dotyczące zarówno konstrukcji i zawartości merytorycznej generatora formularzy, jak i uwagi odnoszące się do szerzej pojętej komunikacji prowadzonej w ramach BO SWŁ: za pośrednictwem strony internetowej, za pośrednictwem listy mailingowej oraz w formie konsultacji. Badani odnosili się również do zagadnień z zakresu organizacji budżetu obywatelskiego. Poniżej opisane zostały wszystkie uwagi uczestników wywiadu.

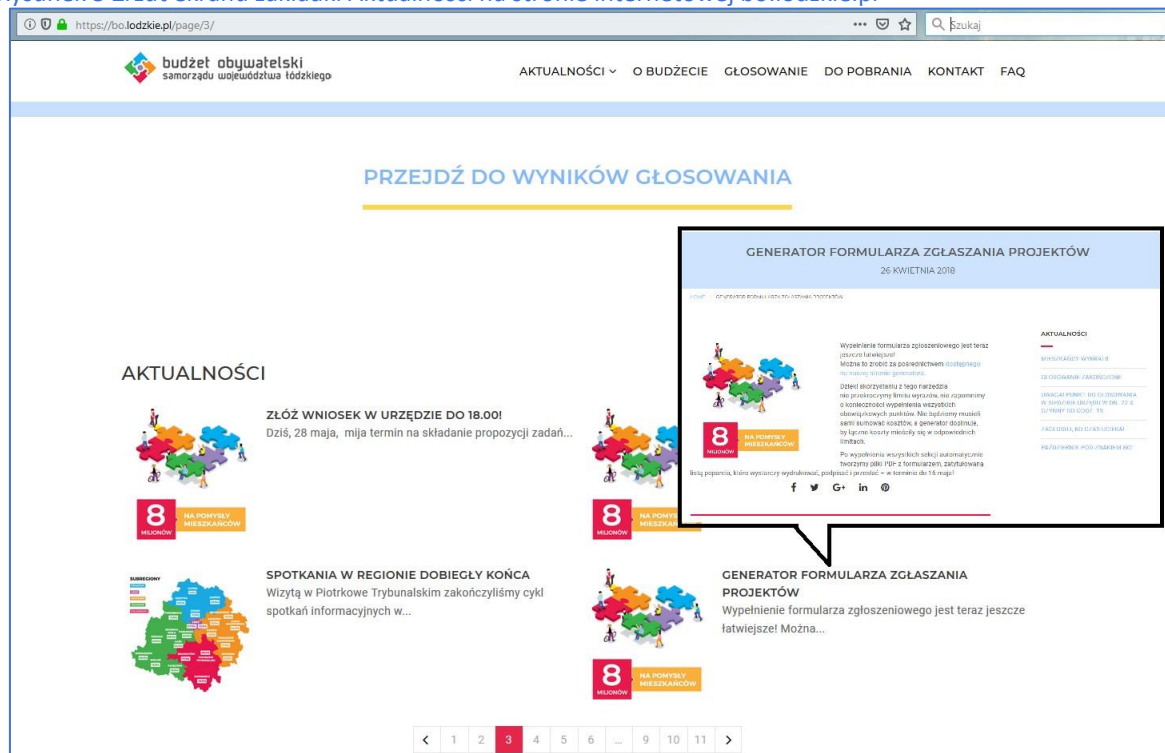
Badani, którzy podczas drugiej edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego korzystali z generatora formularzy zgłaszania projektów, pozytywnie ocenili wiele jego funkcjonalności, m. in. możliwość bieżącej weryfikacji niektórych błędów (np. w sekcji dotyczącej szacowania kosztów zadania), edytowalność oraz strukturę narzędzia. Rozmówcy uznali również, że korzystanie z generatora stanowi gwarancję aktualności i poprawności formy, w jakiej powinien zostać opisany pomysł zadania.

Uczestnicy sesji fokusowej wskazali jednak również liczne obszary wymagające poprawy lub doskonalenia, które mogłyby pozytywnie wpłynąć na użyteczność i efektywność narzędzia. Zostały one opisane w kolejnych akapitach.

Lokalizacja

Po zakończeniu etapu zgłaszania projektów zadań informacja o dostępie do generatora na stronie internetowej *bo.lodzkie.pl* została zdjęta ze strony głównej i widoczna wyłącznie w jednym z archiwalnych wpisów w ramach „AKTUALNOŚCI” z dnia 26.04.2018 roku.

Rysunek 5 Zrzut ekranu zakładki Aktualności na stronie internetowej *bo.lodzkie.pl*

Źródło: *bo.lodzkie.pl*

Podczas sesji dyskusyjnej zarekomendowano umieszczenie generatora w osobnej, przeznaczonej dla autorów zadań, zakładce na stronie *bo.lodzkie.pl* (obok zakładki: AKTUALNOSCI, O BUDŻECIE, GŁOSOWANIE, DO POBRANIA, KONTAKT, FAQ), co ułatwiłoby zapoznanie się z narzędziem także po etapie zgłaszania projektów zadań. W okresach, w których zgłaszanie propozycji zadań nie jest możliwe, generator powinien być nieaktywny, ale dostępny. Autorzy chcieliby mieć możliwość zapoznania się ze strukturą i formą narzędzia w dowolnym momencie.

Zawartość informacyjna generatora

Podczas sesji fokusowej uzgodniono, że celem i najważniejszą funkcją generatora powinno być usprawnienie procesu wypełniania formularza zgłaszania projektu zadania. W związku z tym, uczestnicy zaproponowali, aby pierwszy ekran narzędzia zawierał wszystkie informacje, niezbędne autorom do efektywnej pracy. Treść zawarta na stronie tytułowej generatora na czas

realizacji zogniskowanego wywiadu grupowego zawierała niektóre, spośród ważnych dla autorów informacji, jednak rekomendowane jest poszerzenie ich zakresu. Zawartość aktualnej na czas realizacji i ewaluacji drugiej edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego strony tytułowej generatora zaprezentowana została poniżej.

Rysunek 6 Zrzut ekranu strony głównej generatora formularza zgłaszania projektów zadań do zrealizowania w ramach BO na rok 2019

Informacje dodatkowe i oświadczenia:

- Oświadczam, że jestem uprawniony/a do zgłaszania projektów zadań poprzez fakt bycia mieszkańcem Województwa/subregionu wskazanego w pkt I.2 formularza.
- Oświadczam, że wszystkie podane w formularzu oraz załącznikach informacje są zgodne z aktualnym stanem prawnym i faktycznym.
- Zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 922 z późn. zm.) podpisując się na niniejszym formularzu wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych.
- Przyjmuję do wiadomości, iż:
 - o administratorem moich danych osobowych jest Marszałek Województwa Łódzkiego z siedzibą w Łodzi, al. Piłsudskiego 8, 90-051 Łódź;
 - o moje dane osobowe będą przetwarzane w celu zebrania projektów zadań do Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego oraz w celu realizacji i ewaluacji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego zgodnie z art. 10a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2096 z późn. zm.);
 - o podanie danych osobowych jest dobrowolne;
 - o dane kontaktowe inspektora ochrony danych to: tel. 42 663 33 06, e-mail: zb.gniew.krecisz@odkie.pl;
 - o przetwarzane dane to: imię i nazwisko, data urodzenia, adres zamieszkania oraz adres e-mail i/lub nr telefonu;
 - o odbiorcami/kategorią odbiorców moich danych osobowych może być: uprawniony podmiot obsługi informacyjnej, dostarczający usługi na podstawie umowy powierzenia przetwarzania danych, organ administracji publicznej uprawniony do uzyskania takich informacji na podstawie przepisów prawa;
 - o moje dane nie będą przekazywane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowych;
 - o dane będą przechowywane przez okres niezbędny na potrzeby archiwizacji, wynikający z przepisów prawa;
 - o posiadam prawo do wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych osobowych, żądania dostępu do danych, ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania oraz przez uczestnictwa danych;
 - o posiadam prawo wniesienia skargi do organu nadzoru – Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych gdy uznam, iż przetwarzanie danych narusza przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (ogólnego rozporządzenia o ochronie danych);
 - o posiadam prawo do cofnięcia zgody na przetwarzanie danych osobowych w dowolnym momencie; cofnięcie zgody nie ma wpływu na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej cofnięciem (prawo cofnięcia zgody ma zastosowanie przy przetwarzaniu danych na podstawie przesłanki wskazanej w art. 6 ust. 1a oraz art. 9 ust. 1a) ogólnego rozporządzenia o ochronie danych);
 - o podanie danych wynika z realizacji procedury Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego;
 - o dane osobowe pochodzą z treści formularza;
 - o dane nie będą poddawane profilowaniu.

GENERATOR FORMULARZA ZGŁASZANIA PROJEKTÓW ZADAŃ DO ZREALIZOWANIA W RAMACH BUDŻETU OBYWATELSKIEGO NA ROK 2019

Instrukcja

Cel wypełniania formularza:

Generator ma na celu ułatwienie wypełnienia formularza i uniknięcia błędów formalnych w szczególności tj. przekroczenie limitu słów, błędy w sumowaniach i niewypełnienie pól obowiązkowych.

Wypełnienie formularza na stronie nie jest równoznaczne z jego złożeniem.

Po wypełnieniu formularza na stronie będzie możliwość jego pobrania w formacie "PDF" a następnie wydrukowania celem podpisania i dostarczenia go wraz z wymaganymi załącznikami.

Nawigacja po formularzu:

Formularz składa się z kilku sekcji (podstron). Pomiędzy sekcjami można nawigować za pomocą menu znajdującego się po prawej stronie strony. Sekcje będą się aktywowały w miarę wypełniania formularza.

Na dole strony znajduje się link "Wyczyść cały formularz" umożliwiający wyczyszczenie całego formularza u usunięciu wszystkich zapamiętanych przez niego komórek z danymi.

Wypełnienie punktów oznaczonych (*) jest obowiązkowe.

Informacje dodatkowe i oświadczenia:

- Oświadczam, że jestem uprawniony/a do zgłaszania projektów zadań poprzez fakt bycia mieszkańcem Województwa/subregionu wskazanego w pkt I.2 formularza.
- Oświadczam, że wszystkie podane w formularzu oraz załącznikach informacje są zgodne z aktualnym stanem prawnym i faktycznym.
- Zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 922 z późn. zm.) podpisując się na niniejszym formularzu wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych.
- Przyjmuję do wiadomości, iż:
 - o administratorem moich danych osobowych jest Marszałek Województwa

Sekcja wypełniania formularza 0/7

[START](#)

Instrukcja wypełniania formularza.

[Sekcja formularza 1.](#)

I. Podstawowe informacje o projekcie

[Sekcja formularza 2.](#)

II. Skrócony opis projektu
III. Miejsce realizacji zadania
IV. Rozszerzony opis projektu

[Sekcja formularza 3.](#)

V.1. Koszty realizacji zadania

[Sekcja formularza 4.](#)

V.2. Koszty rocznego utrzymania zadania

[Sekcja formularza 5.](#)

VI. Załączniki do formularza

[Sekcja formularza 6.](#)

VII. Identyfikacja zgłaszającego propozycję zadania

[Sekcja formularza 7.](#)

Wydruki dokumentów PDF

Źródło: bo.lodzkie.pl

Wśród informacji, o które należałoby uzupełnić pierwszą stronę generatora, znajduje się lista materiałów i dokumentów, które autor powinien przygotować i zgromadzić w celu kompletnego uzupełnienia formularza. Przykład takiego zapisu zaprezentowano poniżej:

Rysunek 7 Przykład uzupełnienia głównej strony generatora

„Aby wypełnić formularz i zgłosić projekt przygotuj: najważniejsze informacje opisujące Twój projekt, kosztorysy i cenniki, z których skorzystasz szacując koszty swojego projektu, zgodę władającego obiektem na realizację projektu zadania (jeżeli dotyczy*), skan listy poparcia dla projektu zadania podpisanej przez co najmniej 50 mieszkańców Województwa.”

--

* link do miejsca na stronie internetowej bo.lodzkie.pl, gdzie autor będzie mógł zapoznać się z informacją odnośnie do tego, w jakich okolicznościach niezbędna jest zgoda podmiotu władającego terenem, na którym zrealizowany ma być projekt.

Źródło: opracowanie własne.

Istotnym problemem wskazywanym przez rozmówców, były zdarzające się sytuacje utraty danych z wypełnianych formularzy. Strona startowa generatora, w formie dostępnej na etapie zgłaszania projektów zadań, nie zawierała instrukcji odnośnie do możliwości opuszczenia narzędzia, a następnie ponownego otwarcia częściowo wypełnionego formularza bez utraty dotychczas naniesionej treści. Informacja taka została zamieszczona na ostatniej stronie generatora, która dostępna była dopiero po wypełnieniu wszystkich sekcji formularza – jej zawartość zaprezentowano na rysunku niżej. Konstrukcja narzędzia nie pozwala na przeglądanie kolejnych kart generatora, nie uzupełniwszy wymaganych treści w kartach poprzedzających. W związku z tym, niektórzy spośród autorów nie mieli wiedzy o możliwości lub braku możliwości przerwania pracy w generatorze bez utraty danych.

Rysunek 8 Zrzut ekranu ostatniej sekcji wypełniania formularza

GENERATOR FORMULARZA ZGŁASZANIA PROJEKTÓW ZADAŃ DO ZREALIZOWANIA W RAMACH BUDŻETU OBYWATELSKIEGO NA ROK 2019

Gratulujemy wypełnienia formularza.

Formularz należy wydrukować, podpisać, dołączyć zadeklarowane załączniki (w tym wypełnioną listę poparcia), a następnie złożyć na jeden z poniższych sposobów:

- skany nw. dokumentów przesłać na adres: bo@lodzkie.pl;
- przesłać na adres korespondencyjny Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego (al. Piłsudskiego 8, 90-051 Łódź) - w przypadku przesłania formularza decyduje data wpływu do Urzędu;
- złożyć osobiście w Biurze Podawczym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, (al. Piłsudskiego 8, 90-051 Łódź).

Jeżeli chcesz powrócić później do formularza celem jego modyfikacji, zapisz link poniżej:

<https://intranet.lodzkie.pl/bo2018/?k=4d2f1a48b156edffb210a725c1dca9ba>

Formularz zgłoszenia projektów (PDF)

Załącznik nr 1 - Lista poparcia (PDF)

Załącznik nr 1a - Lista poparcia (PDF) dla osób, które nie ukończyły 18 roku życia (część 1/2)

Załącznik nr 1a - Lista poparcia (PDF) dla osób, które nie ukończyły 18 roku życia (część 2/2)

Wycisnąć cały formularz i zacząć wypełniać go od początku.

Sekcja wypełniania formularza 7/7

START

Instrukcja wypełniania formularza.

Sekcja formularza 1.

I. Podstawowe informacje o projekcie

Sekcja formularza 2.

II. Stróbony opis projektu
III. Miejsce realizacji zadania
IV. Rozszerzony opis projektu

Sekcja formularza 3.

V.1. Koszty realizacji zadania

Sekcja formularza 4.

V.2. Koszty rocznego utrzymania zadania

Sekcja formularza 5.

VI. Załączniki do formularza

Sekcja formularza 6.

VII. Identyfikacja zgłaszającego propozycję zadania

Sekcja formularza 7.

Wydrukuj dokumenty PDF

Źródło: bo.lodzkie.pl

Z tego względu rekomendowane jest uzupełnienie treści pierwszej karty generatora o informację dotyczącą możliwości powrotu do formularza po opuszczeniu strony oraz opublikowanie ścieżki dostępu do opisywanego projektu zadania. Jednocześnie badani postulowali

o umieszczenie na każdej stronie generatora informacji o możliwości zapisu postępów w generatorze (przycisk: „Zapisz postępy”) bez konieczności kontynuacji pracy, np. wraz z informacją o możliwości wyczyszczenia formularza.

Wśród propozycji dotyczących zarówno zawartości informacyjnej jak i funkcjonalności generatora znalazła się sugestia **umieszczania pływających komentarzy lub odpowiedzi kontekstowych w poszczególnych sekcjach generatora**. Rekomendowane wskazówki zawierałyby odniesienia do zapisów regulaminu, pogłębionych informacji, danych i odpowiedzi znajdujących się na stronie bo.lodzkie.pl, które mogą być użyteczne w przygotowywaniu opisów do danej sekcji formularza. Przykładowe wykorzystanie odpowiedzi kontekstowej odnoszącej autora do wybranego miejsca na stronie internetowej Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego zamieszczono poniżej.

Rysunek 9 Widok proponowanej zmiany w funkcjonalności generatora

GENERATOR FORMULARZA ZGŁASZANIA PROJEKTÓW ZADAŃ DO ZREALIZOWANIA W RAMACH BUDŻETU OBYWATELSKIEGO NA ROK 2019

V. Koszty zadania

1. Całkowity szacunkowy koszt realizacji projektu zadania*

Należy uwzględnić wszystkie składowe projektu zadania, np.: materiał, robocizna, zakup sprzętu itp., określając w razie potrzeby ich kluczowe parametry, wpisać do każdej składowej odpowiedni koszt i zsumować.

W przypadku większej ilości składowych zadania proszę dodać kolejne wiersze.

Lp.	Składowe koszty projektu zadania (jeżeli dotyczy, należy podać możliwe szczegółowo parametry – liczbę, jednostkę miary, np. sztuka, godzina, gramatura itp.)	Koszt (w zł brutto):
Suma:		0 zł

Uwaga - w trakcie weryfikacji projektu o charakterze infrastrukturalnym lub inwestycyjnym kosztorys może zostać uzupełniony o koszt wykonania oznakowania graficznego.

Składowa kosztu projektu zadania*

Koszt (w zł brutto)*

(+) dodaj koszt

Limit na zadanie subregionalne to kwota od 10 tys. zł do 300 tys. zł

Sekcja wypełniania formularza 3/7

START

odnośnik do szczegółowych informacji ułatwiających szacowanie kosztów np. do strony <https://bo.lodzkie.pl/nowe-propozycje-cenniku/>

NOWE PROPOZYCJE W CENNIKU
26 CZERWCA 2017

W związku z licznymi pytaniami, Departament Sportu i Turystyki oraz Regionalne Centrum Polityki Społecznej umieszcza w cenniku przykłady najczęściej powtarzających się kosztów w ich dzisiejszych cenach. Polecamy zapoznanie się z uzupełnionym cennikiem.

Przykładowy cennik

Źródło: opracowanie własne na podstawie: bo.lodzkie.pl

W efekcie wdrożenia opisanej modyfikacji generator zyskałby walor narzędzia usprawniającego pracę autorów poprzez ułatwienie nawigacji w publikowanych przez organizatorów informacjach, wskazówkach i odpowiedziach. Jednocześnie mógłby nabyć funkcjonalność „przewodnika” po procesie wypełniania formularza zgłaszania propozycji zadań.

Dyskusja prowadzona podczas sesji fokusowej wykazała, między innymi, brak spójnej wiedzy autorów na temat występowania konieczności lub braku konieczności załączania do treści formularza dokumentu, który poświadczalby zgodę podmiotu władającego obiektem na realizację projektu zadania (w przypadku mienia innego niż wojewódzkie). **Istotne jest zatem wyjaśnienie wyżej nakreślonej kwestii poprzez zamieszczenie stosownych komentarzy w treści generatora lub odpowiedzi kontekstowych odsyłających do regulaminu lub do publikacji zamieszczonych na stronie bo.lodzkie.pl.** Wyjaśnienia należałoby zamieścić w części formularza poświęconej opisowi miejsca realizacji pomysłu.

Badani postulowali również o weryfikację kształtu i treści sekcji 5 formularza zawierającej punkt VI. *Załączniki do formularza*. W ocenie badanych uczestników badania zawarte w niej objaśnienie nie precyzuje tego, jakie załączniki są potrzebne w celu pozytywnej weryfikacji projektu zadania. Jednocześnie powoduje to niejasności dotyczące kryteriów i sposobów oceniania propozycji zgłaszanych przez autorów. **Uczestnicy sesji fokusowej zaproponowali w związku z powyższym opis sekcji w postaci zamkniętej listy dokumentów (lub typów dokumentów) niezbędnych na etapie zgłaszania pomysłu na zadanie.** Natomiast w przypadku braku konieczności dostarczania załączników, nie należałoby sygnalizować, iż taka potrzeba występuje.

Funkcjonalność generatora

Wśród propozycji dotyczących sposobu funkcjonowania generatora pojawiła się sugestia udostępnienia możliwości tworzenia „konta użytkownika”, które zapewniałoby dostęp do aktualnie przygotowywanych w generatorze formularzy.

Uczestnicy sesji fokusowej zaznaczali jednak, że nie wszyscy autorzy chcieliby przechodzić przez procedurę tworzenia konta i logowania. **Rekomendowane jest zatem zachowanie możliwości pracy przy pomocy generatora bez potrzeby rejestracji, przy zapewnieniu dodatkowych funkcjonalności dla użytkowników, którzy zechcą prowadzić swoje konto w generatorze.** Przykładową wartością dodaną mogłoby być kumulowanie projektów przygotowanych przez autorów, do których zyskiwaliby oni dostęp po zalogowaniu. Podczas sesji fokusowej pojawiła się propozycja dostępu do formularzy zgłaszania propozycji zadań przygotowywanych na potrzeby wcześniejszych edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego. Takie rozwiązanie byłoby szczególnie użyteczne dla autorów, których projekty nie zostały oddane do realizacji, a którzy zechcieliby mieć możliwość ich ponownego zgłoszenia w kolejnej edycji lub dla osób, które przerwały prace nad projektem w danej edycji, chcąc ją dokończyć w kolejnym roku.

Odnosnie do mechaniki generatora, w toku dyskusji pojawiła się propozycja zmiany sposobu przechodzenia pomiędzy kartami formularza. **Zasugerowano możliwość otwierania kolejnych kart bez konieczności uzupełnienia wszystkich pól na kartach poprzedzających.** Dzięki temu autorzy mogliby swobodnie weryfikować stan pracy nad swoimi projektami oraz przygotować

wszystkie materiały niezbędne do opisanie projektu. Dobrym rozwiązaniem, mającym zapobiec wysyłaniu niekompletnych formularzy, byłoby oznaczanie wyrazistym kolorem pól wymagających wypełnienia na opuszczanej przez autora karcie oraz **wyświetlanie komunikatów z informacją o konieczności uzupełnienia poszczególnych sekcji przed wystaniem projektu.**

Uczestnicy dyskusji zasugerowali również, że funkcjonalność polegająca na bieżącej weryfikacji w generatorze wpisywanych przez autorów treści i oznaczaniu błędów formalnych, stanowiłaby bardzo dużą pomoc w poprawnym wypełnianiu formularzy zgłaszania projektów zadań.

Rozmówcy zgromadzeni na sesji fokusowej pozytywnie odnieśli się do idei ograniczenia liczby słów w opisach zawartych w formularzu. **Sugerowane jest jednak wzbogacenie generatora o funkcjonalność bieżącego liczenia słów składających się na wpisywany tekst wraz z wyświetlaniem informacji o liczbie słów, jakie pozostały do wykorzystania w ramach danego opisu projektu.** Brak tej funkcjonalności zmusza autorów do korzystania z edytorów tekstu w celu weryfikacji długości przygotowanych opisów, a w konsekwencji zamiast przyspieszyć się do zwiększenia efektywności pracy, wydłuża czas jej trwania.

Autorzy zaproponowali również wzbogacenie generatora o inną funkcjonalność, analogiczną do wyżej opisanej. Polegałaby ona na **bieżącym odliczaniu liczby dni pozostałych do ostatecznego terminu złożenia papierowej wersji projektu zadania do realizacji i wyświetlaniu tej informacji w formie przypomnienia w generatorze.**

Weryfikacja formalna i merytoryczna zadań

W ramach Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego na 2019 rok autorzy zgłosili 210 propozycji zadań. Na etapie oceny formalnej wycofano 3 projekty zadań, a 9 projektów uznanych zostało za nieważne. Spośród ww. 12 zadań po jednym odnosiło się do subregionów: południowego i północnego, po dwa dotyczyły subregionu zachodniego i miasta Łódź oraz po trzy miały być realizowane w ramach puli subregionu wschodniego oraz puli wojewódzkiej. Podczas oceny merytorycznej troje autorów wycofało swoje projekty zadań, natomiast 44 zadania nie uzyskały pozytywnej rekomendacji Zespołu ds. realizacji budżetu obywatelskiego. Spośród autorów projektów ocenionych negatywnie na etapie oceny merytorycznej, 12 osób skorzystało z nowowprowadzonego prawa do złożenia odwołania do Kapituły ds. oceny propozycji zadań zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego. W 4 przypadkach Kapituła przychyliła się do wniosku autora zadania i wydała pozytywną ocenę projektu, dzięki czemu Zarząd Województwa Łódzkiego przyjął ostatecznie listę 155 zadań dopuszczonych do głosowania. Do tego etapu nie przeszły (poza trzema zadaniami wycofanymi przez autorów na etapie oceny merytorycznej): 2 zadania z subregionu południowego, 6 zadań z subregionu północnego, 6 z miasta Łodzi, 8 z subregionu

wschodniego 10 z subregionu zachodniego oraz 8 z puli wojewódzkiej. Na mapach zawartych w tabeli poniżej porównano liczbę zadań zgłoszonych oraz dopuszczonych do głosowania:

Tabela 5 Porównanie liczby zadań przed i po dopuszczeniu do głosowania w ramach BO SWŁ na 2019 r.

wszystkie zgłoszone zadania (n=210)	zadania dopuszczone do głosowania (n=155)
pula wojewódzka: 52	pula wojewódzka: 38

Zmiany w liczbie zadań na etapach oceny formalnej i merytorycznej zestawiono w tabeli poniżej:

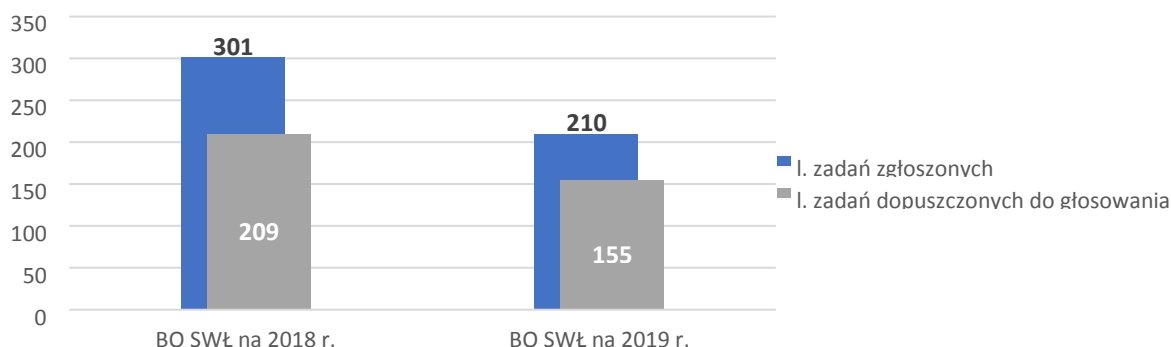
Tabela 6 Podsumowanie liczby zadań

Całkowita liczba propozycji zadań: 210			
etap oceny formalnej zadań	wycofane: 3 zadania	odrzucone: 9 zadań	zakwalifikowane do oceny merytorycznej: 198 zadań
etap oceny merytorycznej zadań	wycofane: 3 zadania	negatywna ocena: 44 zadania negatywna ocena po odwołaniu do Kapituły: 40 zadań	ostatecznie dopuszczone do etapu głosowania: 155 zadań

Źródło: opracowanie własne.

Zainteresowanie autorów zgłaszaniem projektów zadań w ramach BO SWŁ na 2019 r. zmniejszyło się w porównaniu z edycją BO SWŁ na 2018 r. Ogólna liczba propozycji zadań zgłoszonych w ramach II edycji budżetu obywatelskiego projektów była niższa aż o 91 jednostek (tj. o prawie 1/3) niż w I edycji BO SWŁ, natomiast liczba zadań dopuszczonych do etapu głosowania była o 54 mniejsza (tj. o ok. 26%).

Rysunek 10 Porównanie liczby zadań w ramach I i II edycji BO SWŁ

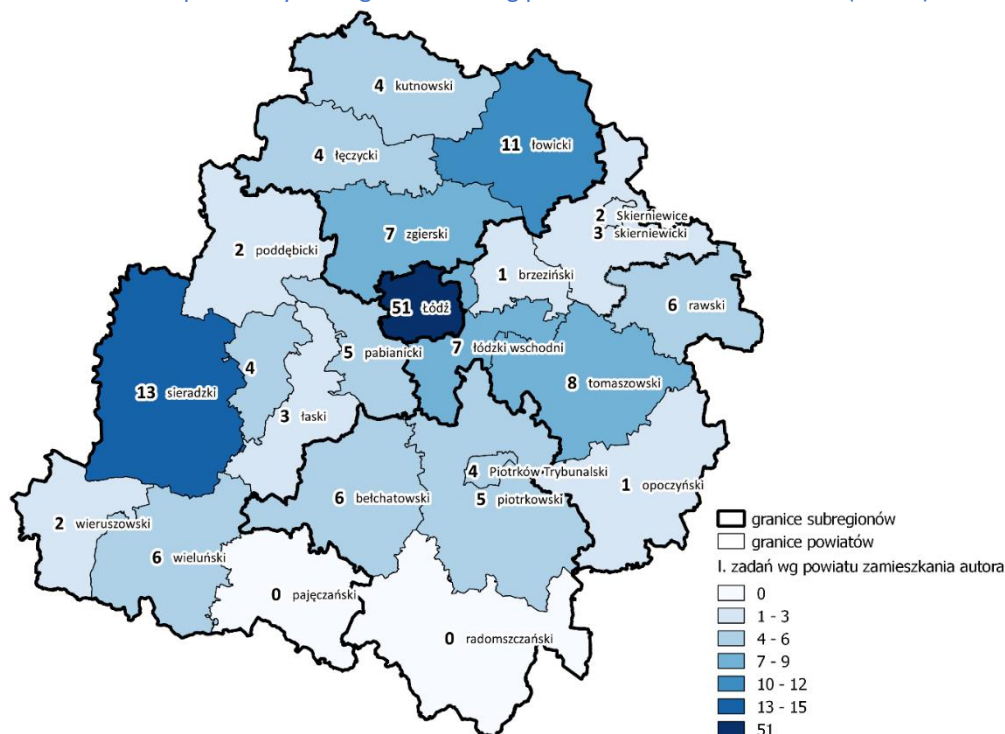

Źródło: opracowanie własne.

Charakterystyka zadań

Rozkład przestrzenny liczby projektów zadań, które zostały dopuszczone do etapu głosowania w drugiej edycji BO SWŁ przedstawiono na mapie poniżej. Największa liczba projektów została zgłoszona przez autorów zamieszkałych w mieście powiatowym Łódź – 51 zadań. W dalszej kolejności, dużą liczbę zadań zgłosili mieszkańcy powiatu sieradzkiego – 13 oraz łowickiego – 11 zadań. W dwóch powiatach – radomszczańskim i pączęwskim nie mieszkał żaden z autorów zadań dopuszczonych do głosowania. W pozostałych powiatach województwa mieszkańcy zgłosili mniej niż po 10 zadań dopuszczonych do głosowania w ich subregionach.

Rysunek 11 Liczba zadań dopuszczonych do głosowania wg powiatu zamieszkania autora (n=155)

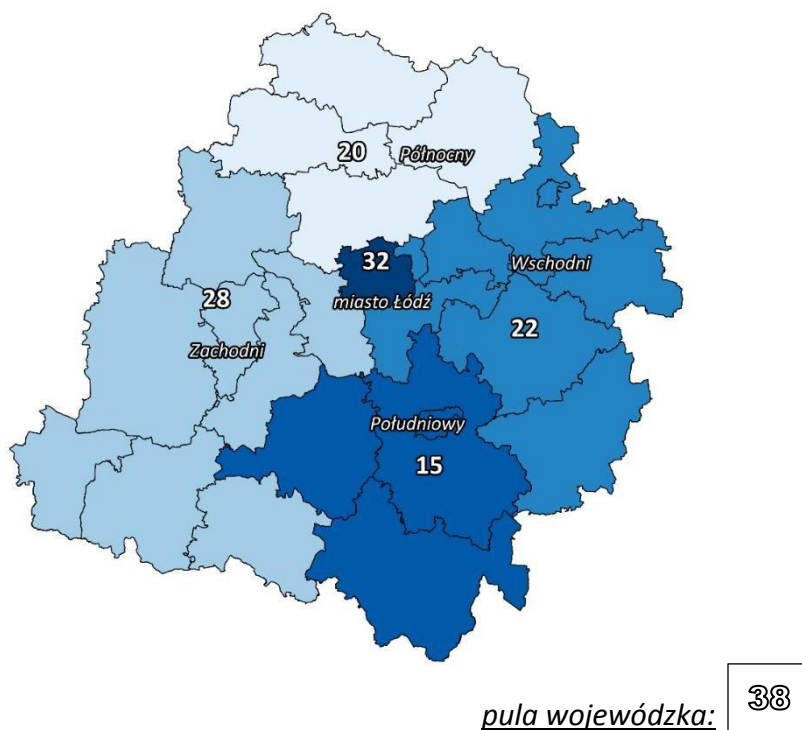

Źródło: opracowanie własne.

Autorzy zadań w głównej mierze zgłaszali zadania o charakterze kulturalnym (1/5 zadań). Dużym zainteresowaniem cieszyła się również tematyka prozdrowotna i sportowa (ok. 19%). W dalszej kolejności autorzy proponowali projekty o charakterze społecznym, turystycznym, drogowym czy edukacyjnym. Warto zauważyć, że ok. 10% autorów zgłaszało zadania o charakterze mieszanym, łączącym m.in. tematykę edukacyjną z ekologiczną czy edukacyjną z prozdrowotną.

Największa liczba projektów zadań dopuszczonych do głosowania w ramach BO SWŁ na 2019 r. ubiegała się o środki z wojewódzkiej puli (1/4 zadań). Zadania finansowane ze środków przeznaczonych dla miasta Łódź stanowiły nieco ponad 1/5 zadań dopuszczonych do głosowania. W dalszej kolejności zadania zgłaszano w ramach puli subregionu zachodniego (18%), subregionu wschodniego (14%) i subregionu północnego (13%). Najmniejsza liczba zadań miała zostać sfinansowana z puli środków subregionu południowego (ok. 10% zadań).

Rysunek 12 Liczba zadań ostatecznie przypisanych do poszczególnych pul środków

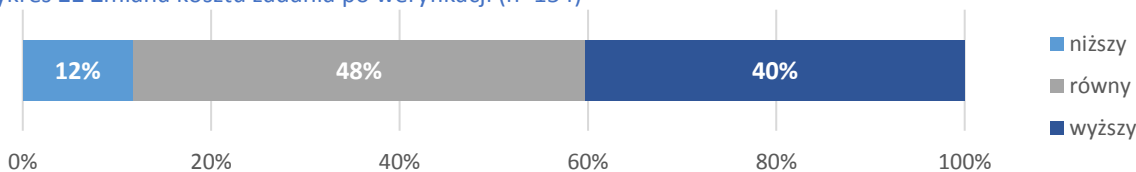

Źródło: opracowanie własne.

Dla 62, tj. 40% zadań okazało się, że ich koszt realizacji po zweryfikowaniu będzie wyższy niż przewidywali autorzy. Zgodność szacowanych kosztów została potwierdzona dla 74 zadań (48%). W przypadku pozostałych 18 zadań⁵ (12%) przewidywany koszt realizacji okazał się być niższy niż zakładany w projekcie.

⁵ brak danych dla jednej obserwacji. Koszty zadań zostały porównane dla n=154.

Wykres 22 Zmiana kosztu zadania po weryfikacji (n=154)

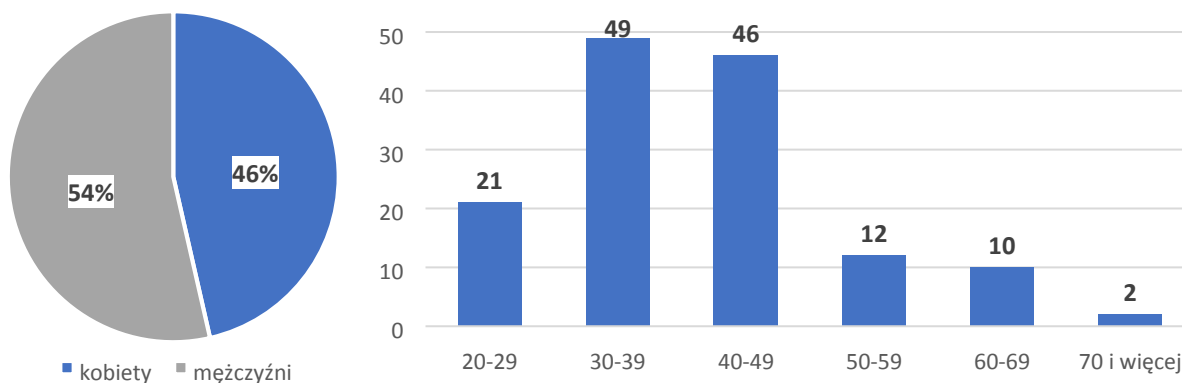

Źródło: opracowanie własne.

Charakterystyka autorów zadań

Większość projektów zadań dopuszczonych do głosowania w ramach BO SWŁ na 2019 r. została w 2018 roku złożona przez mężczyzn – 87 zadań złożonych przez 75 mężczyzn. Kobiety, których było 65, złożyły natomiast o 19 projektów zadań mniej. Łączna liczba autorów zadań dopuszczonych do głosowania wyniosła 140 osób. Biorąc pod uwagę wiek autorów, najwięcej zadań dopuszczonych do głosowania złożyły osoby liczące między 30 a 39 lat.

Wykres 23 Charakterystyka autorów zadań dopuszczonych do głosowania w ramach BO SWŁ na 2019 r. względem płci i wieku (n=140)

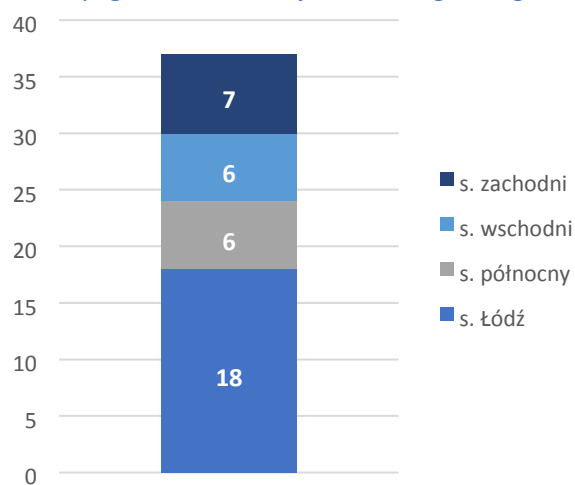
Źródło: opracowanie własne.

Zadania o zasięgu wojewódzkim najczęściej zgłaszali mieszkańcy Łodzi (18 osób). Siedmiu autorów zadań wojewódzkich pochodziło z subregionu zachodniego, a po sześciu z północnego i wschodniego. Żadne z zadań zgłoszonych przez autorów z subregionu południowego nie dotyczyło realizacji zadań w ramach puli wojewódzkiej.

Dla prawie połowy zadań (ok. 46%) autorzy uzgadniali z pracownikami właściwych komórek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego zmiany w zakresie zadania.

Wykres 24 Liczba autorów, którzy zgłosili zadania wojewódzkie wg subregionu ich zamieszkania (n=37)

Źródło: opracowanie własne.

Głosowanie mieszkańców

Komunikacja organizatorów z autorami

Głosowanie angażowało przede wszystkim mieszkańców, którzy chcieli uczestniczyć w wyborze zadań, które zostaną przekazane do realizacji. Ten etap jednak zakładał również aktywność autorów projektów zadań związaną z promowaniem w lokalnych społecznościach opracowanych pomysłów oraz bieżącym monitorowaniem liczby oddawanych głosów.

Podczas sesji fokusowej z udziałem pomysłodawców zadań, wielu spośród autorów, którzy nie zgłaszali pomysłów związanych z instytucjami publicznymi sugerowało, aby podczas procesu komunikacji na etapie głosowania nie informowano na bieżąco twórców projektów zadań o liczbie głosów, jaką uzyskały poszczególne projekty. W ocenie badanych takie działania zmniejszają szanse projektów zgłoszonych przez pomysłodawców niezwiązanych z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi (szkoły, szpitale, urzędy). Nie mają oni takich możliwości szybkiego zmobilizowania dużej liczby głosujących, jakimi dysponują pomysłodawcy „instytucjonalni”, którzy mogą w szybki sposób zaprosić do głosowania dużą liczbę mieszkańców (np. pracowników instytucji, pacjentów, klientów itd.). **Rekomendowane jest zatem ograniczenie bieżącej informacji na temat stanu głosowania do powiadamiania autorów wyłącznie na temat liczby głosów oddanych na zgłoszone przez nich propozycje zadań.**

Badani zasugerowali również usprawnienie komunikacji organizatorów z autorami po zakończeniu głosowania mieszkańców na projekty zadań. Rozmówcy wspominali o nagłym zaniechaniu udzielania informacji przez organizatorów na wspomnianym etapie. **Sugerowane jest regularne dostarczanie autorom wiedzy o stanie realizacji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego po zakończeniu procesu zbierania głosów od mieszkańców województwa. Badani wysoko ceniliby sobie również możliwości uzyskania bieżących informacji odnośnie do stanu liczenia głosów i zmieniającego się kształtu rankingu projektów, które mogą zostać przekazane do realizacji.**

Uwagi odnoszące się do form głosowania

Mieszkańcy województwa łódzkiego mogli oddawać głosy na wybrane propozycje zadań korzystając z jednej, spośród trzech dostępnych form głosowania:

- 1) elektroniczne, za pośrednictwem strony internetowej,
- 2) osobiste, poprzez wrzucenie wypełnionej karty do głosowania do urny znajdującej się w jednym z punktów do głosowania,

- 3) korespondencyjne, poprzez wysłanie wypełnionej karty do głosowania pod adres Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego

Uczestniczący w sesji fokusowej autorzy dostrzegli trudności natury technicznej podczas głosowania elektronicznego za pośrednictwem smartfonów na wybrane propozycje zadań. Trudności wiązały się z uwierzytelnieniem głosów poprzez wpisywanie kodu uzyskanego w formie sms w odpowiedzi na oddany głos. Rozmówcy opisywali znaczące opóźnienia w uzyskiwaniu wiadomości zwrotnych potwierdzających ważność oddanego głosu. Przyczyniały się one do trudności ze skutecznym głosowaniem. **Rekomendowane jest zatem udoskonalenie systemu głosowania i weryfikacja jego efektywności i przystępności dla użytkowników zarówno urządzeń stacjonarnych, jak i mobilnych.**

Autorzy odnieśli się także do głosowania bezpośredniego, które wymagało osobistego oddania głosu do urny. Brak tu możliwości pośredniczenia w oddawaniu głosów, co wynika z niebezpieczeństwa, wiążącego się ze zbieraniem od głosujących wypełnionych kart do głosowania (np. takich jak zagubienie kart do głosowania). Badani zwrócili uwagę na trudności w osobistym uczestniczeniu w procesie głosowania przez osoby z trudnościami w przemieszczaniu się. Zasygnalizowano również różnicowanie szans na upowszechnienie projektu i uzyskanie poparcia dla zadań opracowanych przez autorów zadań zlokalizowanych w miejscowościach, w których brakowało ogólnodostępnych urn do głosowania oraz takich, które zlokalizowane były w miejscowościach na terenie których dostępne były urny. **W odpowiedzi na sygnalizowany problem sugerowanym rozwiązaniem jest zwiększenie liczby oraz dostępności urn lub umieszczenie na karcie do głosowania klauzuli – upoważnienia konkretnej osoby do przekazania do urny karty do głosowania. Upowszechnienie oraz usprawnienie elektronicznych form głosowania również stanowi sugerowaną odpowiedź na wyżej opisane trudności.**

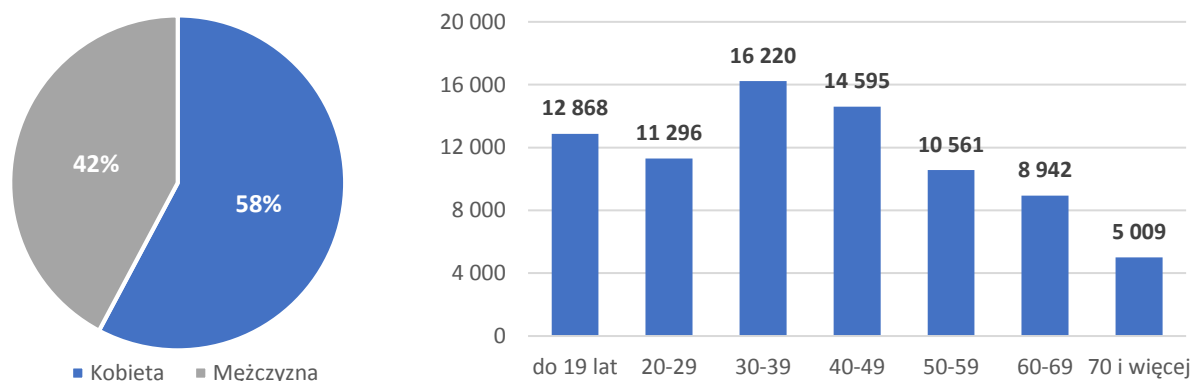
Struktura osób głosujących i oddanych przez nich głosów

Na zadania w ramach BO SWŁ na 2019 r. głosowało 87 219 osób. Z czego 7 684 oddanych głosów (prawie 9%) było nieważnych. Dla porównania, w pierwszej edycji BO udział wzięło 102 062 mieszkańców, tj. o 15% więcej niż w obecnej.

Zaprezentowane niżej analizy, odnoszące się do struktury osób głosujących, wykonano na próbie **głosów ważnych** (liczącej 79 535 głosów). Niektóre spośród analiz bazowały na zbiorowości głosujących pomniejszonej o liczbę osób, które nie udostępniły szczegółowych danych personalnych. Szczegółowe informacje dotyczące liczebności próby zostały podane poniżej.

Większość osób głosujących w ramach BO SWŁ na 2019 r. stanowiły kobiety (58%). Ich liczba wyniosła niecałe 50 tysięcy. Mężczyzn było o ok. 12 tysięcy mniej⁶. Najwięcej osób głosujących (ok. 20%) stanowili mieszkańcy w wieku między 30 a 39 lat. Najmniej osób miało ponad 70 lat (nieco ponad 6% głosujących mieszkańców). Warto zauważyć, że dużą grupę głosujących stanowiły osoby w wieku do 19 lat (12 868 osób, z czego 87% to osoby w wieku do 18 lat włącznie). Około 16% grupy osób w wieku do 19 lat stanowiły dzieci, które nie były jeszcze w wieku szkolnym⁷. Wśród głosujących 44 osoby nie podały szczegółowych danych personalnych (wiek i płeć).

Wykres 25 Charakterystyka głosujących w ramach BO SWŁ na 2019 r. względem płci i wieku (n=79 491)

Źródło: opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę rozkład przestrzenny odsetka osób głosujących w ramach BO SWŁ, największą zbiorowość spośród nich⁸ (po nieco ponad 13%) stanowili mieszkańcy powiatu sieradzkiego i miasta Łódź. Natomiast najmniejszy odsetek głosujących mieszkał w powiecie pajęczańskim, wieruszowskim i opoczyńskim – po niespełna 1% głosujących.

Aby uzyskać informację o rozpowszechnieniu BO SWŁ na 2019 rok w poszczególnych powiatach województwa łódzkiego porównano dane o liczbie głosujących wg ich miejsca zamieszkania do liczby mieszkańców powiatów (zgodnej ze stanem na dzień 31.12.2017 roku)⁹. W wyniku tej analizy zauważono, że największy odsetek głosujących w stosunku do liczby mieszkańców powiatu charakteryzuje powiaty: skierniewicki (11%) i sieradzki (9%). W ramach Budżetu duży odsetek mieszkańców głosował również w powiatach wieluńskim i rawskim (po 8%). Warto zauważyć, że pomimo dość dużej bezwzględnej liczby osób głosujących w Łodzi, skala

⁶ Charakterystyka grupy względem wieku i płci została przeprowadzona na podstawie 79 491 obserwacji. Pozostałe obserwacje nie umożliwiały takich analiz.

⁷ Na potrzeby opracowania przyjęto, że dzieci w wieku szkolnym mają co najmniej 7 lat.

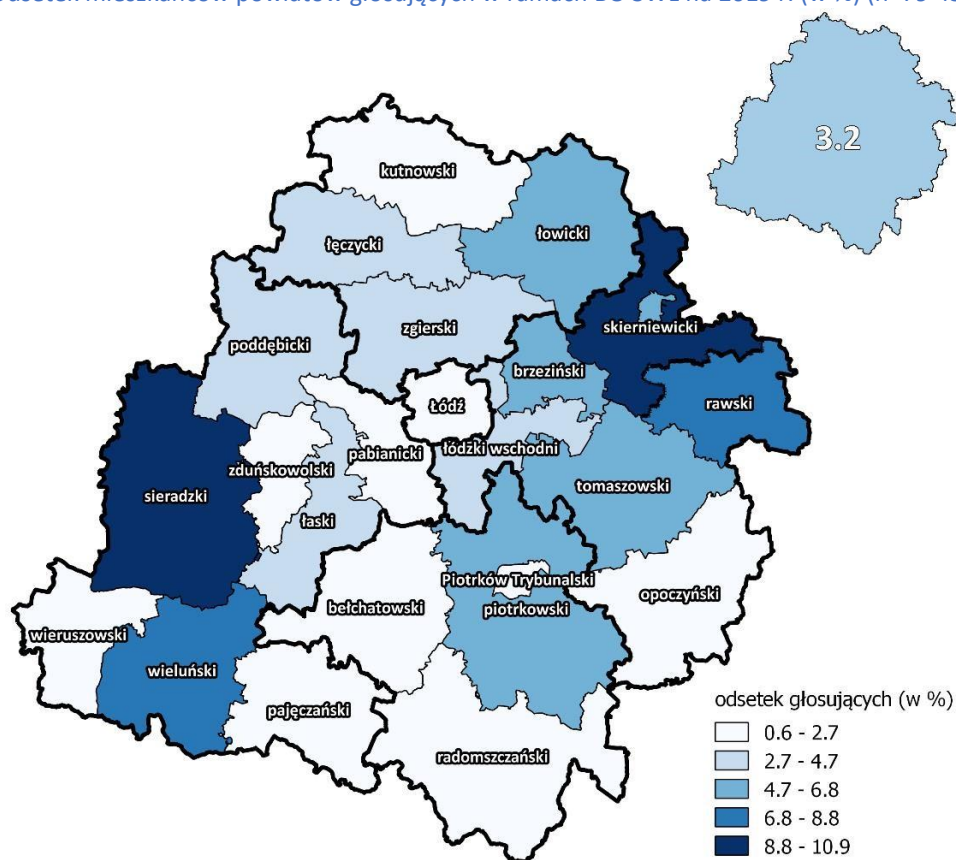
⁸ Na potrzeby analizy przestrzennej za liczbę osób głosujących uznano 79 457 mieszkańców, którzy wskazali powiat zamieszkania.

⁹ Źródło danych o stanie ludności: Bank Danych Lokalnych, GUS

zainteresowania Budżetem Obywatelskim wśród wszystkich mieszkańców tego miasta powiatowego była niewielka. Na zadania zgłoszone w ramach BO SWŁ na 2019 rok zagłosowało niecałe 2% ogółu Łódzian. Najmniejszym zainteresowaniem Budżet Obywatelski cieszył się w powiecie pajęczańskim. Tam na zadania w ramach realizacji BO SWŁ zagłosowało zaledwie nieco ponad 0,5% ogółu mieszkańców.

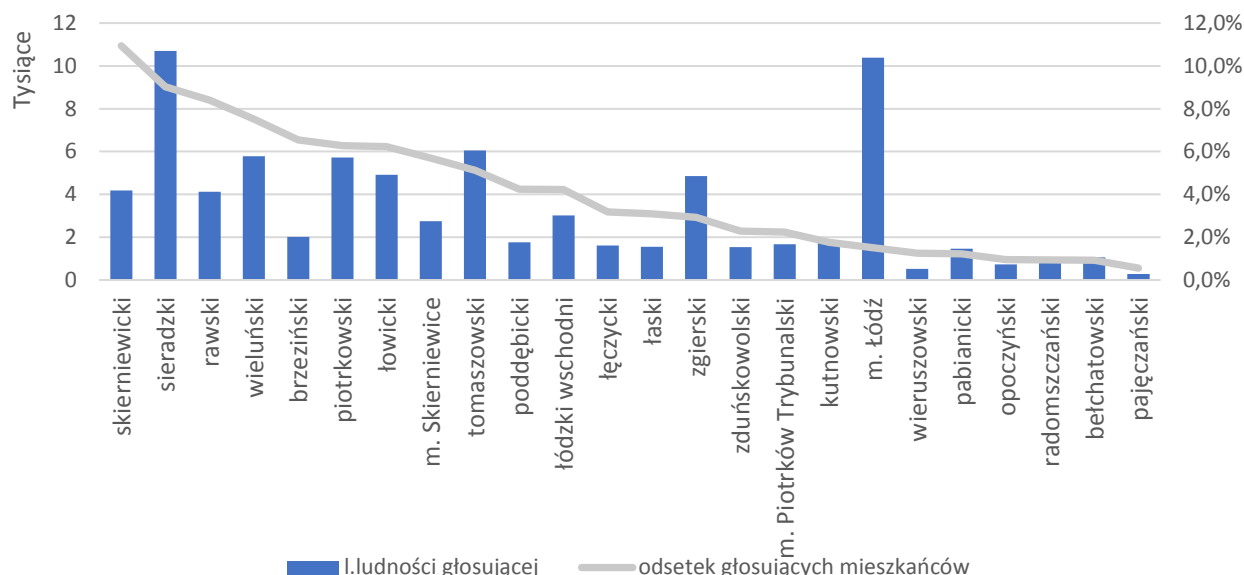
Średni odsetek mieszkańców województwa, którzy wzięli udział w głosowaniu na zadania w ramach BO SWŁ na 2019 r. wyniósł 3,2%. Szczegółowe dane przedstawiono na rysunku i wykresie poniżej:

Rysunek 13 Odsetek mieszkańców powiatów głosujących w ramach BO SWŁ na 2019 r. (w %) (n=79 457)

Źródło: opracowanie własne.

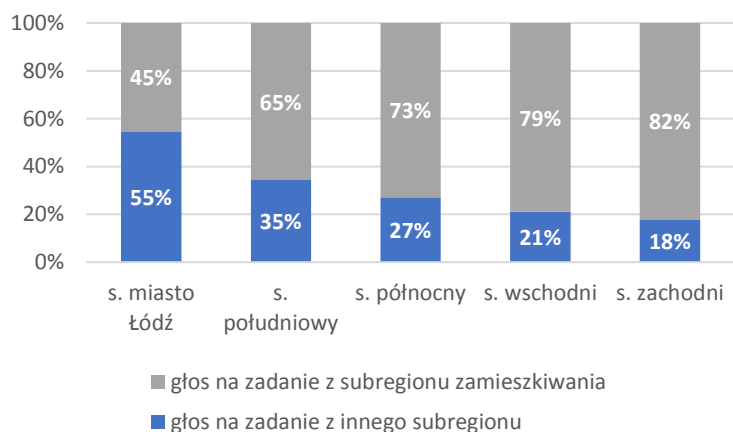
Wykres 26 Odsetek głosujących mieszkańców (prawa oś) oraz liczba głosujących mieszkańców w powiatach województwa łódzkiego (lewa oś) (n=79 457)

Źródło: opracowanie własne.

Mieszkańcy poszczególnych subregionów mieli możliwość oddawania głosów na zadania z innych subregionów województwa łódzkiego. Z tej opcji skorzystało 21 588 osób, tj. 27% głosujących, którzy wskazali miejsce swojego zamieszkania. Na zadania z innych subregionów zagłosowała ponad połowa głosujących mieszkańców Łodzi (5 676 osób), 35% osób głosujących z subregionu południowego, nieco ponad ¼ głosujących mieszkańców subregionu północnego, 21% głosujących mieszkańców subregionu wschodniego i 18% osób zamieszkałych w subregionie zachodnim.

Wykres 27 Udział głosujących na inny subregion w ogólne głosujących w subregionie zamieszkiwania (n= 79 457)

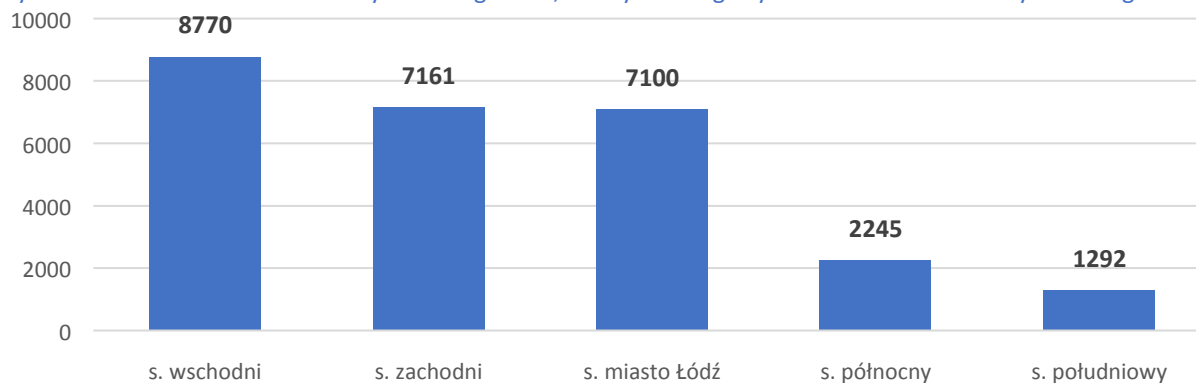
	liczba głosujących na inny subregion	odsetek głosujących na inny subregion w ogólne głosujących w subregionie zamieszkiwania
s. miasto Łódź	5676	0,55
s. południowy	3290	0,35
s. północny	3560	0,27
s. wschodni	4827	0,21
s. zachodni	4235	0,18

Odsetki mieszkańców wyliczone zostały z liczby 79 457 mieszkańców, którzy wskazali miejsce zamieszkania.

Źródło: opracowanie własne.

Najchętniej mieszkańcy innych subregionów oddawali swoje głosy na zadania zlokalizowane w subregionie wschodnim. W dalszej kolejności dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców innych subregionów cieszyły się zadania z subregionu zachodniego i miasta Łodzi. Najmniejsze zainteresowanie poza granicami subregionów wzbudziły zadania z subregionu północnego i południowego. Szczegółową liczbę mieszkańców innych subregionów, którzy oddawali głosy na zadania ze wskazanych obszarów przedstawiono na wykresie poniżej.

Wykres 28 Liczba mieszkańców innych subregionów, którzy oddali głosy na zadania ze wskazanych subregionów

Źródło: opracowanie własne.

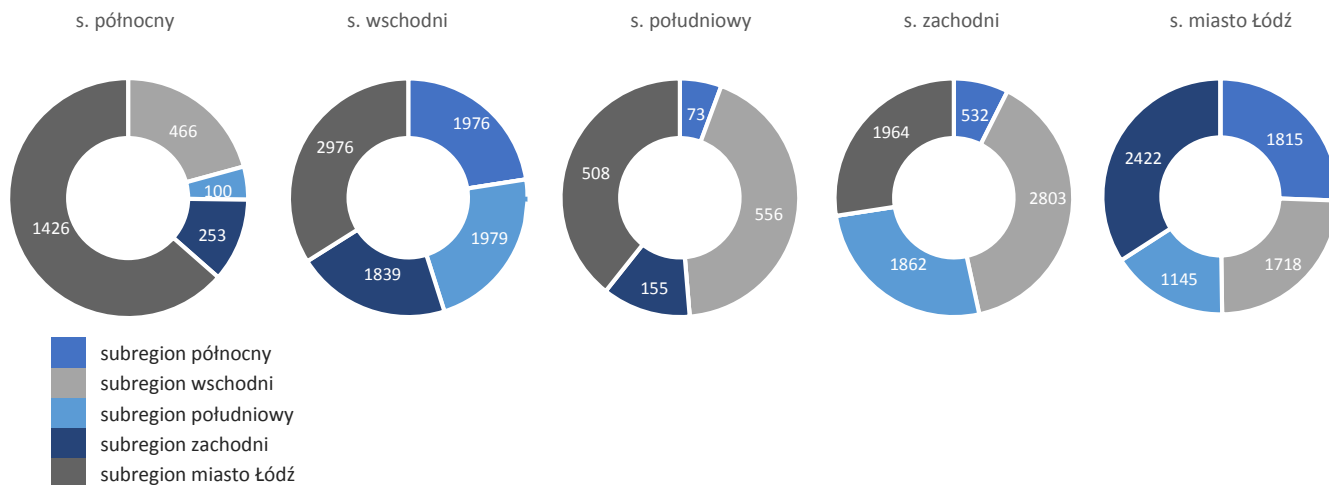
Udział głosujących osób, zamieszkujących poszczególne subregiony, które wybrały w ramach Budżetu Obywatelskiego zadania zlokalizowane poza miejscem ich zamieszkania opisano poniżej. Szczególne zainteresowanie mieszkańców subregionu północnego wzbudziły zadania z subregionu miasta Łódź. Zagłosowało na nie ok. 64% osób głosujących na zadania spoza swojego subregionu. Najmniej tych osób (ok. 4%) oddało głos na zadania z subregionu południowego. Na subregion zachodni zagłosowało 11%, a na wschodni 21% mieszkańców. Liczba mieszkańców subregionu wschodniego, która głosowała na zadania z innych subregionów rozłożyła się względnie po równo pomiędzy poszczególne obszary. Zadania zlokalizowane w części północnej i południowej województwa poprało po 23% osób, a zlokalizowane w zachodnim subregionie wybrało 21% osób. Nieznacznie większy odsetek mieszkańców głosował na zadania z miasta Łódź (34%).

W subregionie południowym po ok. 40% osób, które głosowały na zadania z innych subregionów wybrała subregiony wschodni (43%) i miasto Łódź (39%). Na subregiony zachodni i północny głosowało odpowiednio 12% i 6% osób.

Nieco ponad 39% mieszkańców subregionu zachodniego biorących udział w głosowaniu na zadania w ramach BO SWŁ na 2019 rok było zainteresowanych zadaniami z subregionu wschodniego. W dalszej kolejności 27% mieszkańców tego subregionu głosowało na zadania z miasta Łódź, 26% na zadania z subregionu południowego i najmniej, 7%, na subregion północny.

Okolo 34% głosujących mieszkańców Łodzi zdecydowało się poprzeć zadania z subregionu zachodniego, po ok. ¼ Łódzian zagłosowała na zadania z subregionów północnego i wschodniego, a 16% na subregion południowy. Szczegółowe dane na ten temat zaprezentowano na wykresie poniżej.

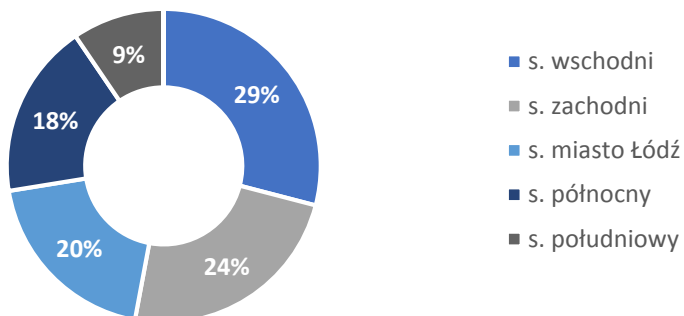
Wykres 29 Rozkład liczby mieszkańców głosujących na zadania z innych subregionów wg subregionu ich zamieszkania

źródło: opracowanie własne

Ponad połowa (55%) zaangażowanych w głosowanie w ramach BO SWŁ na 2019 rok mieszkańców (43 374 osób) wybierało do realizacji nowowprowadzone zadania wojewódzkie. Największy odsetek głosów oddanych na zadania wojewódzkie stanowiły głosy z subregionu wschodniego (prawie 30%)¹⁰. Najmniej głosów oddano z subregionu południowego (9%).

Wykres 30 Odsetek głosów oddanych na zadania wojewódzkie wg subregionu zamieszkania głosującego (n= 43 347)

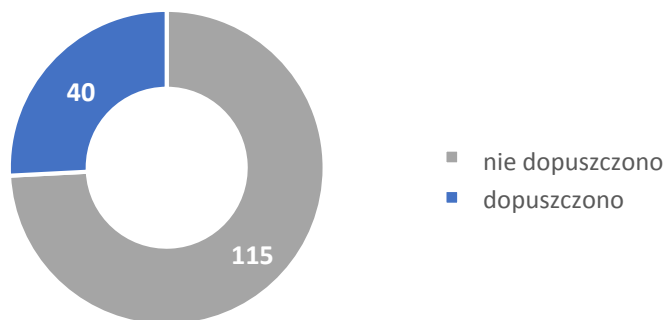

Źródło: opracowanie własne.

¹⁰ Odsetki głosów wyliczone zostały z liczby 43 347 mieszkańców, którzy wskazali miejsce zamieszkania.

Ostatecznie, po głosowaniu mieszkańców, do realizacji dopuszczono 40 spośród 155 zadań, tj. ok. 26% ogółu. W ramach puli wojewódzkiej zostanie zrealizowanych 5 projektów, po 6 w subregionie północnym i południowym, 7 w subregionie wschodnim i po 8 w subregionie zachodnim i w subregionie miasta Łodzi¹¹.

Wykres 31 Liczba zadań dopuszczonych i niedopuszczonych do realizacji w ramach BO SWŁ na 2019 r.

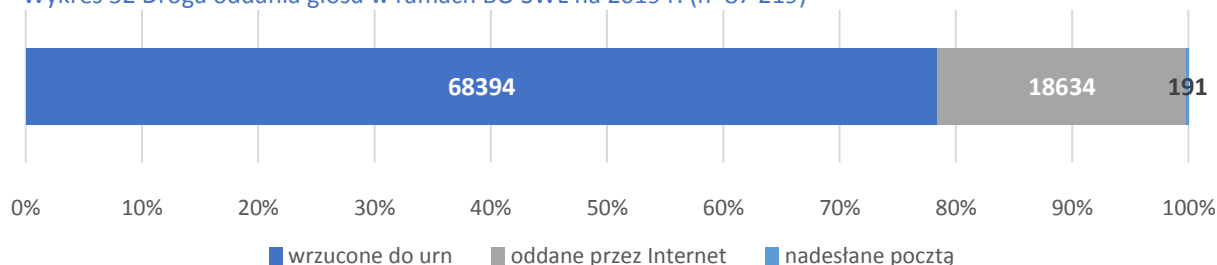

Źródło: opracowanie własne.

Spośród zgłoszonych projektów zadań największą liczbę punktów uzyskało zadanie pn. „Jesteśmy Młodzi i Piękni Bogactwem swojego Regionu”. Uzyskało ono 20 303 punktów¹².

Podczas głosowania oddano łącznie 87 219 głosów, z czego najwięcej (ok. 79%) wrzucono do urn, ok. 22% odnotowano poprzez Internet, a niespełna 1% nadesłano pocztą¹³.

Wykres 32 Droga oddania głosu w ramach BO SWŁ na 2019 r. (n=87 219)

Źródło: opracowanie własne.

¹¹ Źródło: <https://bo.lodzkie.pl/mieszkancy-wybrali/> [dostęp z dnia: 29.01.2019 r.]

¹² Zgodnie z §14 ust. 1 pkt 2 Regulaminu punkty przydzielane były zadaniom w następujący sposób: „głosujący może wybrać jedno zadanie wojewódzkie, przez co rozumie się przyznanie zadaniu 1 punktu, oraz trzy zadania subregionalne, przy czym przyznaje wybranym propozycjom zadań subregionalnych 3, 2 lub 1 punkt, gdzie 3 punkty przyznaje propozycji zadania, którą popiera najbardziej, a 1 punkt - propozycji zadania, którą popiera najmniej spośród wybranych;”

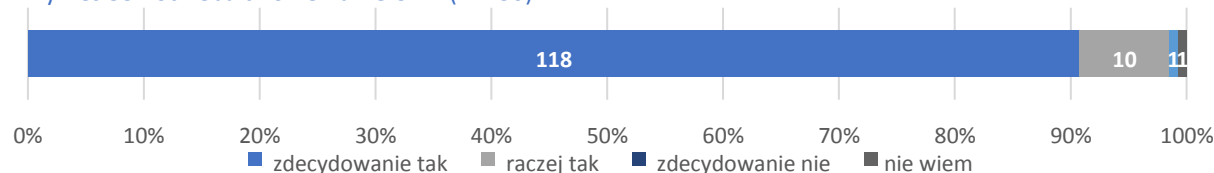
¹³ Źródło: <https://bo.lodzkie.pl/mieszkancy-wybrali/> [dostęp z dnia: 29.01.2019 r.]

Potrzeba tworzenia kolejnych edycji BOSWŁ

Prawie wszyscy respondenci, którzy uczestniczyli w spotkaniach informacyjnych dla mieszkańców dotyczących BO SWŁ uważają, że istnieje potrzeba tworzenia takiego Budżetu. Zaledwie jedna osoba nie miała zdania w tym temacie i tylko jedna uważała, że zdecydowanie nie ma potrzeby tworzenia budżetu obywatelskiego województwa. Szczegółowy rozkład odpowiedzi zamieszczono na wykresie poniżej.

Wykres 33 Potrzeba tworzenia BO SWŁ (n=130)

Źródło: opracowanie własne.

Rekomendacje – podsumowanie

W toku badań przeprowadzonych w ramach ewaluacji II edycji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa łódzkiego pozyskano szereg opinii ze strony interesariuszy przedsięwzięcia, które stanowią podstawę do sformułowania rekomendacji. W poszczególnych rozdziałach niniejszej publikacji szczegółowo opisano zalecenia wynikające bezpośrednio z wniosków badawczych. Poniżej podsumowano je w podziale na dwie główne osie, wokół których formułowane były sugestie badanych dotyczące modyfikacji w procesie realizacji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa łódzkiego.

Rekomendacje w zakresie komunikacji dotyczące Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa łódzkiego

Większość rekomendacji odnosi się do form i sposobu przekazywania wiedzy na temat BO SWŁ na 2019 r przez organizatorów na poszczególnych etapach realizacji przedsięwzięcia. Nie wszystkie dotyczą konieczności wprowadzenia zmian. Część sugestii badanych nakazuje dbałość o utrzymanie dotychczas stosowanych standardów.

Komunikacja organizatorów z mieszkańcami województwa łódzkiego

Wśród form przekazywania mieszkańcom województwa łódzkiego wiedzy na temat BO SWŁ odniesiono się do strony internetowej bo.lodzkie.pl oraz spotkań informacyjnych. Badani wyrazili także potrzebę informacyjną, która wymaga zaadresowania i dostosowania odpowiedniej formy przekazywania wiedzy:

- W odniesieniu do ocen przekazu internetowego na temat BO SWŁ na 2019 rok sugerowane jest zwiększenie przejrzystości strony internetowej bo.lodzkie.pl oraz przystępności zawartych na niej treści m.in. poprzez wyróżnienie najistotniejszych, kluczowych informacji na temat Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa łódzkiego.
- W związku z dominacją pozytywnych ocen odnoszących się do spotkań informacyjnych zarówno skierowanych do wszystkich mieszkańców regionu jak i specyficznie do autorów projektów zadań, które zostały dopuszczone do głosowania, rekomendowana jest kontynuacja tej formy komunikowania się organizatorów z mieszkańcami z zachowaniem dotychczas obowiązujących standardów. Sugestia drobnej modyfikacji w zakresie merytorycznej zawartości spotkań wynika z obserwacji pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa łódzkiego zaangażowanych w realizację BO SWŁ na 2019 r. Proponowane jest wzbogacenie programu spotkań informacyjnych o prezentację dobrych praktyk wypełniania formularzy, tzn. wskazanie mieszkańcom, jak powinien

wyglądać poprawnie wypełniony wniosek oraz jak należy poprawnie wykonywać kosztorysy.

- Wiele spośród trudności, jakie napotykali mieszkańcy biorący udział w Budżecie Obywatelskim Samorządu Województwa Łódzkiego, wiązało się z nieznaną trudnościami w zrozumieniu zapisów regulaminu. W związku z tym, należy wypracować sposób na rozpowszechnienie wiedzy o regulaminie Budżetu Obywatelskiego lub bardziej przystępne sformułowanie najważniejszych zasad regulaminu.

Komunikacja organizatorów z autorami projektów zadań do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego na rok 2019

Autorzy projektów zadań, podobnie jak inni mieszkańcy, pozytywnie oceniają zarówno formę jak i merytoryczny aspekt spotkań informacyjnych. W swoich wypowiedziach odnosili się także do procesu konsultowania projektów zadań z odpowiednimi pod względem merytorycznym komórkami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego i jednostek podległych na etapie oceny projektów. Badani wniesli również uwagi odnoszące się do procesu komunikacji między organizatorem a autorami podczas głosowania mieszkańców na projekty zadań, a także tuż po tym etapie Budżetu Obywatelskiego.

- Ze względu na pozytywną ocenę kontaktu pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego z mieszkańcami w toku oceny formalnej i merytorycznej projektów zadań, rekomendowane jest utrzymanie standardów obsługi mieszkańców. Należy zadbać o to, aby zachować jakość konsultacji zarówno na poziomie „miękkich” aspektów komunikacji – nastawienia, uprzejmości względem rozmówców, jak i merytorycznego przygotowania pracowników.
- Uczestnicy sesji fokusowej wyrażali obawy związane z niejednakowymi szansami na wypromowanie projektu i pozyskanie głosów w lokalnych społecznościach przez autorów „indywidualnych” oraz związanych (np. zawodowo) z instytucjami. W związku z tym uczestnicy badań sugerowali, że rozpowszechnianie wśród autorów informacji o postępach w pozyskiwaniu głosów przez „konkurencyjne” projekty, przyczynia się do zbyt gwałtownego zabiegania o głosy i lokalnych animozji pomiędzy autorami. W odpowiedzi na te sugestie zalecane jest ograniczenie bieżącej informacji na temat stanu głosowania do powiadamiania autorów wyłącznie na temat liczby głosów oddanych na zgłoszone przez nich propozycje zadań.
- Badani zasugerowali również usprawnienie komunikacji organizatorów z autorami po zakończeniu głosowania mieszkańców na projekty zadań. Rozmówcy wspominali o nagłym ograniczeniu intensywności udzielania informacji na temat postępów

w podsumowaniu głosowania, co zostało odebrane negatywnie. Sugerowane jest regularne dostarczanie autorom wiedzy o stanie realizacji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego, także po zakończeniu procesu zbierania głosów od mieszkańców. Badani wysoko ceniliby sobie możliwości uzyskiwania bieżących informacji odnośnie do stanu liczenia głosów i zmieniającego się kształtu rankingu projektów, które mogą zostać przekazane do realizacji.

Rekomendacje odnoszące się do procedury zgłaszania propozycji zadań do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego – uwagi do generatora projektów zadań

Na etapie przygotowania projektów zadań do realizacji w ramach BO SWŁ na 2019 rok innowacyjny charakter miało wprowadzenie możliwości wypełniania formularza za pośrednictwem generatora udostępnionego na stronie internetowej bo.lodzkie.pl. Z tego względu w procesie ewaluacji poświęcono dużo uwagi ocenie tego narzędzia. Poniżej podsumowano najistotniejsze rekomendacje w tym zakresie.

- Na podstawie wniosków z badania autorów, którzy nie skorzystali z generatora, zidentyfikowano przyczyny rezygnacji z zastosowania narzędzia. Na ich podstawie można rekomendować m.in. udoskonalenie narzędzia pod kątem jego przystępności i intuicyjności oraz opracowanie dogodniejszej ścieżki dostępu do niego w celu zwiększenia popularności generatora wśród autorów.

Szczegółów w zakresie obszarów do doskonalenia dostarczyło badanie autorów, którzy mieli doświadczenie w zastosowaniu narzędzia do wypełnienia formularza zgłaszania projektów zadań do realizacji.

- Rekomendowane jest wyeksponowanie dostępu do generatora na stronie bo.lodzkie.pl (np. w osobnej zakładce obok innych zakładek: AKTUALNOŚCI, O BUDŻECIE, GŁOSOWANIE, DO POBRANIA, KONTAKT, FAQ). W okresach, w których zgłaszanie propozycji zadań nie jest możliwe, generator powinien być nieaktywny, ale dostępny, aby umożliwić potencjalnym użytkownikom zapoznanie się z jego strukturą i formą.

Zarekomendowano również uzupełnienie pierwszej, informacyjnej strony generatora: o dodatkowe wyjaśnienia i instrukcje.

- Zasugerowano również wzbogacenie poszczególnych sekcji generatora o treści informacyjne, objaśniające sposób pracy z narzędziem na danym etapie oraz modyfikację organizacji zawartych w nim treści w sposób, który uczyniłby nawigację po generatorze bardziej „intuicyjną”.

- Badania wykazały, że autorzy nie dysponują spójną wiedzą w odniesieniu do dokumentów niezbędnych do wypełnienia formularza oraz danych, jakie są wymagane w celu opisanie projektu zadania w sposób poprawny formalnie. Istotne jest zatem zamieszczanie informacyjnych komentarzy w odpowiednich częściach generatora lub podpowiedzi kontekstowych odsyłających do regulaminu lub do publikacji zamieszczonych na stronie *bo.lodzkie.pl*.
- Wśród propozycji dotyczących sposobu funkcjonowania generatora pojawiła się sugestia udostępnienia możliwości tworzenia „konta użytkownika”, które zapewniałoby dostęp do aktualnie przygotowywanych w generatorze formularzy. Przy czym rekomendowane jest zachowanie możliwości pracy przy pomocy generatora bez potrzeby rejestracji, przy zapewnieniu dodatkowych funkcjonalności dla użytkowników, którzy zechcą prowadzić swoje konto w generatorze.
- Badani zalecali także zmiany w sposobie działania generatora: Zasugerowano możliwość otwierania kolejnych kart bez konieczności uzupełnienia wszystkich pól na kartach poprzedzających. W celu zapobieżenia wysyłaniu niekompletnych formularzy warto byłoby wówczas oznaczać (np. przez podświetlenie) pól wymagających wypełnienia na opuszczanej przez autora karcie oraz wyświetlanie komunikatów z informacją o konieczności uzupełnienia poszczególnych sekcji przed zakończeniem pracy nad projektem.
- W celu ograniczenia liczby błędów formalnych zalecana jest funkcjonalność polegająca na bieżącej weryfikacji wpisywanych treści i podświetlaniu błędów. Ze względu na limity słów, przy pomocy których opisywane są projekty zadań pożądana jest funkcjonalność bieżącego liczenia słów składających się na wpisywany tekst wraz z wyświetlaniem informacji o liczbie słów, jakie pozostały do wykorzystania w ramach danego opisu projektu.

Rekomendacje odnoszące się do głosowania na zadania do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego

W odniesieniu do procesu głosowania zgłaszano uwagi związane z błędami technicznymi, występującymi podczas oddawania głosów na zadania za pośrednictwem Internetu oraz z trudnością przekazywania do urn papierowych kart do głosowania.

- Rekomendowane jest udoskonalenie systemu głosowania elektronicznego i weryfikacja jego efektywności oraz przystępności dla użytkowników zarówno urządzeń stacjonarnych, jak i mobilnych, a także rozpowszechnienie głosowania elektronicznego.
- Sugerowane jest zwiększenie liczby oraz dostępności urn do głosowania na zadania do realizacji w ramach BO SWŁ lub umieszczenie na karcie do głosowania klauzuli – upoważnienia konkretnej osoby do przekazania do urny karty do głosowania wypełnionej przez inną osobę.

Bibliografia

- Uchwała Nr XXXVI I/477/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 kwietnia 2017 roku w sprawie ustalenia zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami województwa dotyczących budżetu obywatelskiego na rok 2018
- Uchwała Nr XLVII/621/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 27 lutego 2018 roku w sprawie ustalenia zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami województwa dotyczących budżetu obywatelskiego
- Uchwała Zarządu Województwa Łódzkiego nr 531/18 z dnia 9 kwietnia 2018 roku
- Uchwała Zarządu Województwa Łódzkiego nr 720/18 z dnia 15 maja 2018 roku

Źródła

- GUS, Bank Danych Lokalnych: <http://stat.gov.pl/>
- Strona internetowa Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego: <https://bo.lodzkie.pl/>

Spis tabel

Tabela 1 Podsumowanie zmian wprowadzonych do regulaminu BO SWŁ	12
Tabela 2 Typy wniosków z kategorii „inny”	27
Tabela 3 Wyszczególnienie tematów konsultacji w ramach kategorii „Inne”	29
Tabela 4 Wady i zalety spotkania - podsumowanie odpowiedzi	37
Tabela 5 Porównanie liczby zadań przed i po dopuszczeniu do głosowania w ramach BO SWŁ na 2019 r.	48
Tabela 6 Podsumowanie liczby zadań	48

Spis wykresów

Wykres 1 Harmonogram realizacji Budżetu Obywatelskiego Samorządu Województwa Łódzkiego na rok 2019	16
Wykres 2 Liczba respondentów w podziale na poszczególne grupy wieku (n=135)	20
Wykres 3 Liczba respondentów korzystających z poszczególnych źródeł wiedzy o spotkaniach informacyjnych z mieszkańcami województwa dotyczącymi BO SWŁ na 2019 (n=135)	21
Wykres 4 Ocena czasu spotkania (n=134)	22
Wykres 5 Ocena prowadzącego/prowadzącej spotkanie	22
Wykres 6 Ocena pozostałych składowych spotkania	23
Wykres 7 Plan złożenia propozycji zadania do realizacji przez mieszkańców w ramach BO SWŁ na 2019 r. (n=119)	25
Wykres 8 Zagadnienia dotyczące I edycji BOSWŁ	25
Wykres 9 Liczba konsultacji dotyczących poszczególnych zakresów merytorycznych projektów, których dotyczyły konsultacje	27
Wykres 10 Częstość występowania tematów konsultacji	28
Wykres 11 Występowanie kontaktu z pracownikiem dokonującym oceny merytorycznej zadania (n=34)	30
Wykres 12 Rodzaj kontaktu z pracownikiem urzędu (n=23)	31
Wykres 13 Ocena kontaktu z pracownikiem Urzędu (n=23)	31
Wykres 14 Modyfikacja zadania podczas oceny merytorycznej (n=31)	31
Wykres 15 Ocena stwierdzeń dotyczących procesu modyfikacji zadania (n=14)	32
Wykres 16 Liczba autorów w podziale na poszczególne grupy wieku (n=34)	34

Wykres 17 Ocena czasu spotkania (n=33)	35
Wykres 18 Ocena szkolenia dotyczącego zasad głosowania	35
Wykres 19 Ocena szkolenia z zakresu promocji projektów (n=33)	36
Wykres 20 Ocena pozostałych składowych spotkania (n=34)	36
Wykres 21 Zgłaszanie zadań w ramach BO SWŁ na 2018 r. przez autorów zadań tegorocznych (n=33)	38
Wykres 22 Zmiana kosztu zadania po weryfikacji (n=154)	51
Wykres 23 Charakterystyka autorów zadań dopuszczonych do głosowania w ramach BO SWŁ na 2019 r. względem płci i wieku (n=140)	51
Wykres 24 Liczba autorów, którzy zgłosili zadania wojewódzkie wg subregionu ich zamieszkania (n=37)	52
Wykres 25 Charakterystyka głosujących w ramach BO SWŁ na 2019 r. względem płci i wieku (n=79 491)	55
Wykres 26 Odsetek głosujących mieszkańców (prawa oś) oraz liczba głosujących mieszkańców w powiatach województwa łódzkiego (lewa oś) (n=79 457)	57
Wykres 27 Udział głosujących na inny subregion w ogólne głosujących w subregionie zamieszkiwania (n= 79 457)	57
Wykres 28 Liczba mieszkańców innych subregionów, którzy oddali głosy na zadania ze wskazanych subregionów	58
Wykres 29 Rozkład liczby mieszkańców głosujących na zadania z innych subregionów wg subregionu ich zamieszkiwania	59
Wykres 30 Odsetek głosów oddanych na zadania wojewódzkie wg subregionu zamieszkania głosującego (n= 43 347)	59
Wykres 31 Liczba zadań dopuszczonych i niedopuszczonych do realizacji w ramach BO SWŁ na 2019 r.	60
Wykres 32 Droga oddania głosu w ramach BO SWŁ na 2019 r. (n=87 219)	60
Wykres 33 Potrzeba tworzenia BO SWŁ (n=130)	61

Spis rysunków

Rysunek 1 Liczba wypełnionych ankiet podczas spotkań informacyjnych z mieszkańcami w kwietniu 2018 r.	20
Rysunek 2 Liczba konsultacji telefonicznych odbytych podczas zgłaszania projektów zadań do BO SWŁ na 2019 r.	26
Rysunek 3 Liczba osób obecnych na spotkaniu wg płci w odniesieniu do ogółu osób, które zgłosiły zadania w ramach BO SWŁ na 2019 r.	33
Rysunek 4 Liczba autorów uczestniczących w spotkaniu względem powiatu zamieszkania (n=33)	34
Rysunek 5 Zrzut ekranu zakładki Aktualności na stronie internetowej bo.lodzkie.pl	42
Rysunek 6 Zrzut ekranu strony głównej generatora formularza zgłaszania projektów zadań do zrealizowania w ramach BO na rok 2019	43
Rysunek 7 Przykład uzupełnienia głównej strony generatora	43
Rysunek 8 Zrzut ekranu ostatniej sekcji wypełniania formularza	44
Rysunek 9 Widok proponowanej zmiany w funkcjonalności generatora	45
Rysunek 10 Porównanie liczby zadań w ramach I i II edycji BO SWŁ	49
Rysunek 11 Liczba zadań dopuszczonych do głosowania wg powiatu zamieszkania autora (n=155)	49
Rysunek 12 Liczba zadań ostatecznie przypisanych do poszczególnych pul środków	50
Rysunek 13 Odsetek mieszkańców powiatów głosujących w ramach BO SWŁ na 2019 r. (w %) (n=79 457)	56